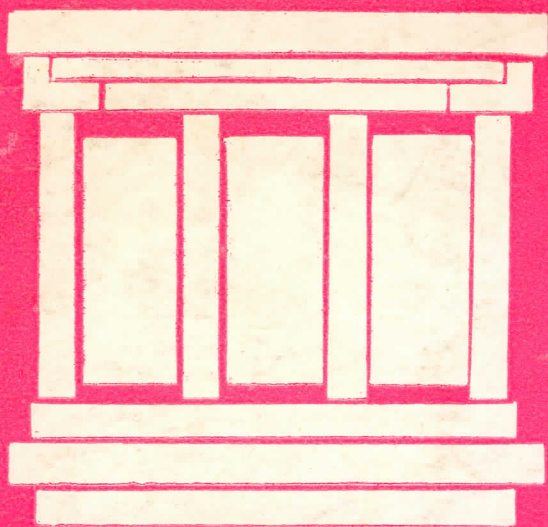

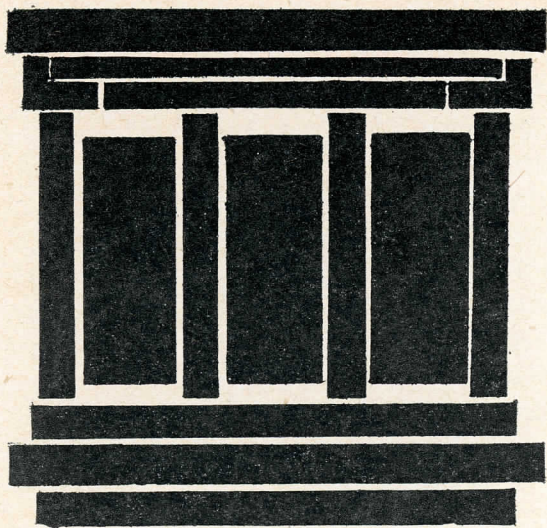

KRUH PŘÁTEL
JIRÁSKOVA HRONOVÁ

Almanach
dokumenty · kritiky
fotografie

Sestavil:
Václav
Vavroušek

43. Jiráskův
Hronov

Almanach
dokumenty·kritiky

fotografie

Sestavil:

Václav

Vavroušek

43. Jiráskův
Hronov

ALMANACH 43. JIRÁSKOVA HRONOVA ● Sestavil: Václav Vavroušek ● Obálka
a grafická úprava: Petr Průša ● Vydal přípravný výbor Jiráskova Hronova spolu
s Krajským kulturním střediskem v Hradci Králové jako výroční zprávu pro vnitřní
potřebu národních výborů, společenských organizací a kulturních zařízení ● Náklad:
1 200 kusů. Povoleno odb. kultury VČ KNV pod č. 1595/73 ● Hronov 1974 ● Vytiskly:
Východočeské tiskárny, národní podnik, Pardubice, provoz Trutnov.

PŘI ŠÍŘENÍ UMĚLECKÝCH HODNOT MEZI
NEJŠIRŠÍ VRSTVY OBYVATEL, OČEKÁVÁME
VYSOKOU ODPOVĚDNOST, STRANICKOST
A ZÁSADOVOST KULTURNĚ VÝCHOVNÝCH
PRACOVNÍKŮ STÁTNÍCH, ODBORNÝCH
A JINÝCH ORGÁNŮ A ZAŘÍZENÍ.
MATERIÁLNÍ PROSTŘEDKY PRO KULTURU
A UMĚNÍ MUSÍ BÝT VYNAKLÁDÁNY NA
PODPORU ANGAŽOVANÉ TVORBY
A NESMĚJÍ PODPOROVAT MALOMĚŠŤÁCKÝ
NEVKUS, KOMERCIONALIZACI KULTURY,
BRAK A ANTISOCIALISTICKÉ TENDENCE.

Z rezoluce XIV. sjezdu KSČ

Vyhlašovatelé 43. Jiráskova Hronova

MINISTERSTVO KULTURY ČSR
A VÝCHODOČESKÝ KNV
VE SPOLUPRÁCI S ÚSTAVEM
PRO KULTURNĚ VÝCHOVNOU ČINNOST
— ÚTVAR ZUČ
KRAJSKÝM KULTURNÍM STŘEDISKEM V HRADCI KRÁLOVÉ
KRAJSKOU ODBOROVOU RADOU,
KVOS PRACOVNÍKŮ UMĚNÍ, KULTURY
A SPOL. ORGANIZACÍ V HRADCI KRÁLOVÉ,
ÚSTŘEDNÍM VÝBOREM
SOCIALISTICKÉHO SVAZU MLÁDEŽE,
ČESKÝM SVAZEM DRUŽSTEVNÍCH ROLNÍKŮ,
OKRESNÍ ODBOROVOU RADOU V NÁCHODĚ,
OKRESNÍM NÁRODNÍM VÝBOREM V NÁCHODĚ
A MĚSTSKÝM NÁRODNÍM VÝBOREM V HRONOVĚ

O Aloisu Jiráskovi

Zdeněk Nejedlý

Komunisté, dědici velkých tradic našeho národa

Jen u jednoho zjevu se chci ještě zastavit a to proto, že si jej měšťáci dlouho reklamovali pro sebe — u Jiráska. Nebudu zde uvádět místa ostatně nesčetná, v nichž Jirásek projevuje svoje názory na společnost a národ. Málokdo u nás napsal tak přímo bičující odsudek prázdného vlastenčení našeho měšťáctva jako Jirásek v románě „Na Ostrově“. A málokdo porozuměl a procítil bídu utlačeného měšťáky prostého lidu jako zase Jirásek v románě „U nás“ a četných jiných pracích, i zcela osobně ve svých „Pamětech.“ Ale celý duch jeho díla je tím prostoupen. Ukázal jsem to již nahoře na jeho vyličení vzniku a rozmachu husitství, jak u něho i tam, ve středověku, hlavní je lid. S ním jsou také vždy Jiráskovy sympatie, kdežto pýcha pánů ho přímo dráždí, jako i pyšnost jinými tolik obdivovaných zámků. Stejně tak je tomu i v „Temnu“ i v jeho obrazech z dob národního obrození. Všude jsou Jiráskovy sympatie na straně těch, kteří bojují za lid. Chodského Kozinu až do „Psohlavců“ nikdo neznal, to jméno i postava tlely v hlubinách archivů. Až Jirásek jej nejen vzkřísil, ale přímo vytvořil, a to tak, že se stal přímo typem českého bojovníka za práva lidu. A pozvedl tím Jirásek i samo Chodsko, jež rovněž teď teprve si uvědomilo, čím bylo a čím by mělo být i teď.

A to že byl neb je autor našeho měšťáctva?

Ani kvetlík není z něho v Jiráskovi, ale také ne z Jiráska v něm. Ani čist Jiráska naši měšťáci neuměli. V „U nás“ Jirásek, aby ukázal zanedbanost českého venkova, z níž naši buditelé národ zvedali, postavil proti buditelskému typu osvíceného faráře Havlovického dva jiné faráře, hronovského a boušínského, kteří místo o lid jeden se stará jen o kvíčaly a jiné ptáky v klecích a druhý o včely. A jak to vzali iněšťáčtí čtenáři? Těm naopak nejsympatičtější byli tito „druzí farářů“, a zlobili se na osvíceného slatinského učitele, že se zlobí na farářovy „mouchy“ i cítili s farářem, uraženým pro tuto urážku „včeliček-dušiček.“ Ano, ani čist měšťáci Jiráska neuměli. Ostatně oni ho ani mnoho nečetli. Jiráska vždy četl a z něho se učil jen lid. Ten ho hned poznal, či je to autor, a tak jej i přijímal. Řekl mně to Jirásek přímo i o dělnících, když mu z hronovských závodů přišli blahopřát k narozeninám. JEN ONI NĚCO ČTOU, řekl mi výslovně, TI MĚŠŤÁCI ZDE VŮBEC NE.

A tak i zde, v literatuře a vůbec kultuře nalézáme předky, a slavné i významné, právě nejlepší v tom oboru, jejichž jsme i nejlepšími dědici. A jest jen na nás, abychom se naučili tak je i vidět a jejich dílo dále, v nových dnešních poměrech rozvíjet. Což je úkol právě pro komunistu nad jiné vděčný, neboť odhaluje tu nové prameny dneška v minulosti, a to ho může posilovat i v jeho vlastním úsilí o lepší budoucnost, o níž snili po svém způsobu již dříve tito velcí mluvčí našeho národa, jeho tradic i jeho tužeb.

PROJEV

ministr kultury doc. Dr. Milan Klusák, CSc.

Slavnostní zakončení 43. ročníku
Jiráskova Hronova.

Vážené soudružky a soudruzi, vážení přátelé,

dovolte. abych Vás, účastníky i diváky 43. Jiráskova Hronova, pozdravil při tomto závěrečném shromáždění. Jsem velmi rád, že mohu být přítomen dnešnímu výslednému hodnocení nejvýznamnější přehlídky amatérského divadla, která svými výsledky i tradicí zaujímá mimořádné postavení v historii našeho ochotnického divadelnictví. Rád bych při této příležitosti podtrhl význam, který přikládáme amatérskému divadelnictví jako součásti celé mnohostranné kulturní tvořivosti našeho lidu, vyzdvihl jeho pokrokové tradice, na něž v současné době opět navazuje. Naše Komunistická strana Československa a naše vláda s opravdovým porozuměním podporují rozvoj zájmové umělecké činnosti ve všech jejích oborech a formách, protože i ona může významně přispět k výchově a formování nového, socialistického člověka. Je nedílnou a významnou součástí celé naší národní kultury. Umožňuje všem, kteří se jí s nadšením věnují, hlubší a zasvěcenější styk s uměním i procesem umělecké tvorby, pomáhá pochopit obsah uměleckého díla, rozvíjí jejich fantazii a přináší zároveň potěšení i poučení jejich divákům a myšlenkově i citově obohacuje život našich lidí.

Rostoucí podporu společenskovo-výchovnému působení vlastní kulturní činnosti občanů a zejména mládeže poskytují národní výbory. Věnují rozvoji kultury v obvodu své působnosti stále větší péči. Naplňují tak závěry říjnového pléna ústředního výboru KSČ k ideologickým otázkám a z něho vycházejícího programového dokumentu vlády ČSR o „Úloze národních výborů v rozvoji kulturně výchovné činnosti.“

Je s potěšením, že právě mladí lidé projevují stoupající zájem o aktivní práci v amatérských souborech, že pracují v tradičních kolektivech společně se zkušenými ochotnickými pracovníky, že zakládají své vlastní kolektivy. Prokazují tak, že nechtějí kulturu jen pasívně přijímat, ale že mají vůli i schopnosti k jejímu rozvoji tvořivě přispívat, aktivně se na kulturním ději podílet.

Odráželo se to i na letošní přehlídce a tuto tendenci bychom měli rozhodně podporovat, jak nás k tomu vyzvala i naše strana v široce rozpracovaném programu socialistické výchovy mladého pokolení a jeho přípravy pro život a práci v rozvinuté socialistické společnosti.

Mezi ty národní výbory, které věnují velkou pozornost kultuře i mladé generaci, patří i Městský národní výbor v Hronově, Okresní národní výbor v Náchodě i Východočeský krajský národní výbor. Svědčí o tom výmluvně již 43 Jiráskových Hronovů i řada dalších, dnes již tradičně pořádaných akcí, ať je to Loutkářská Chrudim, Náchodský komorní festival Camerata nova, Festival ruských a sovětských her ve Svitavách, Festival studentských sborů IFAS v Pardubicích, Národní přehlídka vesnických a zemědělských divadelních souborů ve Vysokém nad Jizerou a řada dalších, jak o nich zde hovořil ředitel Krajského kulturního střediska. Této široce založené iniciativní tvořivosti si velice vážíme

a chceme se o ni v dalším rozvoj zájmové umělecké činnosti opírat. Nesouhlasíme s takovými názory a tendencemi, které chtějí například rozvoj profesionálního divadelnictví a rozmach televize přijímat tak, jako by měl beze zbytku uspokojit potřeby naší společnosti v oblasti dramatického umění, jako by měl amatérskou, ochotnickou činnost plně nahradit, respektive likvidovat. Sám život ukazuje, že — přes určité pochopitelné dopady (zejména rozvoje televize) — tomu tak není, že ochotnické divadlo žije všude tam, kde jsou lidé, kteří divadlo mají rádi, kteří se mu chtějí věnovat a kde se jim dostává patřičné podpory o pomoci.

V celé řadě přehlídek kulturní tvořivosti má právě Jiráskův Hronov specifické místo a funkci. Je nejen přehlídkou nejhodnotnějších ochotnických divadelních představení, ale i příležitostí k podnětným diskusím, výměně zkušeností mezi ochotníky navzájem i s profesionálními pracovníky a dnes již tradičně i se zahraničními účastníky. Můžeme být rádi, že i letošního Hronova bylo v tomto směru využito a že jeho závěry přispějí k dalšímu zvýšení úrovně a kvality i společenské působivosti práce v této oblasti.

Pro naše české i slovenské divadlo je tradiční i příznačné jeho sepětí se zájmy lidu, s prací a životem našich národů. Naši lidé právem požadují od profesionální oblasti, ale i od amatérského divadla, aby svou pozornost zaměřily na vysoce hodnotnou tvorbu spjatou s naší současností, na tvorbu naši, československou i našich socialistických přátel i dalších pokrokových autorů, na tvorbu, která odráží ideové i estetické postulaty socialistické společnosti, podněcuje a stimuluje její další pokrokový rozvoj. Očekáváme, že dramaturgie našeho divadelnictví bude na toto spravedlivé volání reagovat v budoucnu výrazněji než dosud a očekáváme také, že naši dramatikové, spisovatelé a básníci budou k tomu nadále dávat stále více příležitostí.

Věnovat intenzivnější péči koncepční a dramaturgické přípravě programů, soutěží i vrcholných přehlídek se rozhodně vyplatí. Zvýší a oživí zájem veřejnosti. Samotným divadelníkům pak pomůže vytvořit plodnější tvůrčí prostředí, povede k prohloubení ideové i umělecké orientace souborů a k nalézání výrazně angažovanějšího obsahu i uměleckého výrazu jejich tvorby, realistické a socialistické.

Právě nadcházející dva roky dávají mimořádnou příležitost celé naší kulturní frontě a tedy i ochotnickému divadlu uplatnit své socialistické, vlastenecké sepětí s naší zemí a lidem. V příštím roce si budeme připomínat 30. výročí Slovenského národního povstání a v roce 1975 30. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou. Naše umělecké tvůrčí svazy, široká fronta pracovníků naší kultury, přijímají tato výročí jako výzvu k rozvoji tvůrčí práce ve všech oblastech. Nepochybujeme o tom, že stejnou výzvu se stanou i pro práci českého a slovenského divadelnictví i pro Jiráskovy Hronovy v nejbližších letech.

Závěrem bych chtěl poděkovat všem, kdož se zasloužili o přípravu a zdařilý průběh letošní divadelní přehlídky — 43. Jiráskova Hronova a popřát všem jeho účastníkům, celé naší československé divadelní ochotnické obci, mnoho úspěchů v jejich další tvůrčí práci.

Klement Gottwald:

ZDENĚK NEJEDLÝ NEPŘEŠEL DO TÁBORA DĚLNICKÉ TŘÍDY, NA POZICE SOCIALISMU, AČKOLIV MILOVAL JIRÁSKA A SMETANU, AČKOLIV BYL STRÁŽCEM NÁRODNÍCH TRADIC NAŠICH DĚJIN A NAŠÍ KULTURY, NÝBRŽ PŘÁVĚ PROTO, ŽE MILOVAL JIRÁSKA, SMETANU, NĚMCOVOU A STŘEŽIL ODKAZ NAŠÍ MINULOSTI, PROTO, ŽE HLUBOCE POCHOPII SMYSL A LOGIKU NAŠICH DĚJIN, PROTO, ŽE HLUBOCE POCHOPII, ŽE DĚLNICKÁ TŘÍDA A PRACUJÍCÍ LID JSOU NOVOU VŮDČÍ SILOU NÁRODA...

*Přivítání ministra kultury ČSD doc. Dr. Milana Klusáka
v Hronově. Zleva Jan Lemberk, vedoucí odboru kultury
VČ KNV, František Rychtera, inspektor kultury a Vác-
lav Vavroušek, ředitel Krajského kulturního střediska.
Snímek Pavel Rejtar*

ZA SOCIALISTICKOU KULTURNÍ POLITIKU

Jan Lemberk

vedoucí odboru kultury VČKNV

Dvacáté páté výročí Vítězného února je pro celou naši společnost významným mezníkem ve vývoji socialismu u nás. Rychlý rozvoj výrobních sil a socialistických forem života hluboce zasáhl kulturu a umění, dal jí takové předpoklady, o kterých se jí dosud nesnilo. Již tím, že socialismus otevřel cestu k bohatství kultury všem pracujícím, postavil před ní nové úkoly a perspektivy. Ideologická oblast, s kterou kultura velmi úzce souvisí, je závažným článkem celého našeho života. V ní je ideová zbraň proletariátu, bojující za principy marxismu-leninismu, které jsou ideovým základem socialismu. Přesvědčili jsme se příliš tvrdě o tom, jak opuštění marxisticko-leninské principiálnosti v politice, ideologii a také kultuře a umění vedlo k nedozírným společenským škodám. Socialistická světová soustava usiluje dnes s úspěchem o mírové soužití se státy s odlišným společenským zřízením. Úspěchy mírové politiky Sovětského svazu v nedávné době sledoval s napětím celý pokrokový svět. Systematický zápas o zachování míru ve světě nesmí ovšem vést k falešným teoriím o beztrídnosti, k liknavosti vůči nepřátelským antikomunistickým ideologiím. Naše kultura musí zůstat socialistickou, třídní kulturou pro pracující naší socialistické vlasti. Je potřeba, abychom si to připomínali i na letošním Jiráskově Hronově, který se koná v roce, kdy si připomínáme únorové vítězství pracujícího lidu. Vítězný únor otevřel plně cestu k realismu v umění, dal naší klasice pevné místo v celém kulturním dědictví. Byl to právě Klement Gottwald a velký přítel Jiráskových Hronovů profesor Zdeněk Nejedlý, kteří zahájili velkolepou jiráskovskou akci, nové vydávání děl klasiků, dali zároveň tvořivé síle našeho lidu pevnou organizační základnu. Jen v socialismu bylo možné takto masově zpřístupnit pokrokové hodnoty minulosti. Dnes je bere jako samozřejmost a někdy zapomínáme, že i ony jsou především výsledkem dějinného vítězství dělnické třídy vedené Komunistickou stranou Československa.

XIV. sjezd naší strany ve svých závěrech pevně orientoval socialistickou kulturní politiku směřující k rozvíjení mnohostranných forem kulturního a společenského života a umění na principech marxismu-leninismu. Jiráskův Hronov jako vrcholná přehlídka českého i slovenského amatérského divadla má významné místo v celku naší socialistické kulturní politiky. Jde nám o její jednoznačně angažovaný dramaturgický a tvůrčí charakter, o její progresivní vliv v tom závažném odvětví zájmové umělecké činnosti. Plán kulturní politiky Východočeského kraje přijatý VČKNV v roce 1971 postavil jako jeden z hlavních úkolů dramaturgickou představbu práce souborů, jasnou kádrovou diferenciaci ve vedení souborů. Můžeme dnes říci, že se podařilo v řadě případů tento úkol naplnit. Závažnou otázkou je také zapojení širokého okruhu mládeže do práce v souborech. Výchova mladých lidí k socialistickému vlastnictví a proletářskému internacionalismu je závažným úkolem celé naší společnosti. Jiráskův Hronov dnes přispívá svým závažným dílem k naplnění tohoto úkolu a můžeme s potěšením říci, že mládež je také nedílným nositelem naplňování pozitivního obratu v dramaturgii a v koncepci života souborů.

Jiráskův Hronov svým dnešním obsahem je dědictvím Února. V příkladnosti své dramaturgie se letos opět stává školou amatérského divadla, jak ji v socialistických začátcích Hronovů formovali Nejedlý, Kopecký, dělnický divadelník Kubr a další. Každoročně se scházejí představitelé amatérského divadla, zástupci stranických a státních orgánů na tuto přehlídku. Je v tom velká příležitost prohlubovat socialistickou koncepci amatérského divadelnictví, stavět jí plně do služeb socialistické kulturní politiky.

Usnesení stranických orgánů nedávné krajské konference KSČ, usnesení státních orgánů konkretizují úkoly socialistické kultury ve výchově našich občanů, v obohacování jejich citového života. Amatérské divadlo není do sebe uzavřeným odvětvím, ale ve svých dělnických pokrokových tradicích dokázalo, že může být nekompromisním bojovníkem za věc socialismu. Věříme, že společně dokážeme vytýčit další smělé cíle této práce ve všech krajích naší republiky. Základem rozvíjení naší kultury je internacionální spojení s kulturami socialistických zemí, v kterém je záruka marxistického obsahu naší práce.

Přejeme amatérskému divadlu v jeho cestě za hodnotami socialistické kultury plný úspěch a věříme, že Jiráskův Hronov 1974 se stane novým kvalitativním mezníkem v úsilí všech ochotníků za socialisticky angažované amatérské umění.

OPĚT SE ZVEDNE OPONA

Václav Vavroušek

předseda PV 43. Jiráskova Hronova

a ředitel Krajského kulturního střediska

V POŘADÍ JIŽ 43. JIRÁSKŮV HRONOV SE V LETOŠNÍM ROCE USKUTEČNÍ JAKO JEDNA Z HLAVNÍCH OBOROVÝCH PŘEHLÍDEK NÁRODNÍHO FESTIVALU ZÁJMOVÉ UMĚLECKÉ ČINNOSTI, USPOŘÁDANÉHO NA POČEST 25. VÝROČÍ VÍTEZNÉHO ÚNORA.

Koncepce letošního ročníku Jiráskova Hronova vychází zcela přirozeně z daných současných kulturně politických úkolů strany a státu. Výběr inscenací, tak jak byl odpovědně proveden mezikrajovou porotou nám jistě umožní, abychom se v celém repertoáru ještě více opřeli o ty inscenace, které z dramaturgického a inscenačního hlediska znamenají nesporný společenský přínos. Tituly vybraných her a jejich autoři, z nichž je možno jmenovat Kutnohorské havíře J. K. Tyla, Maxima Gorkého a Bertholda Brechta Matku nebo Nikolaje Vinnikova Když rozkveté akát, tuto možnost pině potvrzují. Jak bude tato možnost dotažena do konce a do jaké míry se tento dobrý záměr podaří, ukáže však teprve celý průběh této vrcholné přehlídky amatérského divadla. Domnívám se, že můžeme za odpovědný přístup mezikrajové poroty, která pracovala ve složení Jaroslav Wágner, člen Divadla E. F. Buriana, Karel Jiráček — El Car, Josef Vavříčka, amatérský režisér, Jiří Beneš, šéfredaktor časopisu Amatérská scéna, opravdu upřímně poděkovat. Je možno se právem domnívat, že vybrala z devatenácti ohlášených inscenací opravdu ty nejúspěšnější a že tak pomohla vytvořit příznivé předpoklady pro uplatňování socialistické dramaturgie.

Všichni vyhlášovatelé vycházejí v celé koncepci, dá se říci již tradičně, z dlouholeté skutečnosti, která hovoří o tom, že je to právě čtyřicet dva předchozích Hronovů, které podstatnou měrou ovlivňovaly a ovlivňují a budou ovlivňovat amatérské divadlo v mnoha směrech a že byly, jsou a budou stálou opravdovou školou amatérského divadla v tom nejlepším slova smyslu. Atmosféra vyvolaná v letošním roce oslavami 25. výročí Vítězného února zavazuje nejen všechny amatérské divadelníky, ale i jejich učitele a organizátory celé přehlídky k tomu, aby zvláště letos usilovali o získání společenského kreditu tím, že Jiráskův Hronov zůstane svými tvůrčími a ideovými hodnotami garantem společenského úsilí a těch uměleckých hodnot, které budou vždy ku prospěchu našemu současnému socialistickému kulturnímu životu a budou plně sloužit jeho dalšímu progresivnímu rozvoji. Podpora stranických a státních orgánů je v období posledních tří let opravdu veliká. Svědčí o tom nejen materiální a finanční podpora, ale znamená to, že dochází takřka k pravidelné a každodenní účasti mnoha stranických a státních pracovníků na jednotlivých představeních v průběhu celé přehlídky. Znamená to, že strana považuje tvorbu uměleckých hodnot a zvyšování kulturní úrovně nejširších vrstev pracujících za významného činitele při formování socialistického člověka a při dalším prohlubování socialistických společenských vztahů. Kromě toho je tímto aktivním postojem vyjadřována i bezprostředí politická pomoc. Je malou splátkou naše společná záruka, že šíření uměleckých hodnot mezi desítky a stovky amatérských divadelníků a široké vrstvy vyspělých diváků bude provázen vysokou odpovědností, stranickostí a zásadovostí i na 43. Jiráskově Hronově. Vždyť v tomto smyslu jde v podstatě o to, aby se ten letošní Hronov nestal jen přehlídkou nejlepších inscenací svého oboru a místem vzletných diskusí, ale aby byl pracovní dílnou pro amatérské divadelníky, místem maximálních možností srozumitelné výměny zkušeností a hlavně zdrojem stálé inspirace pro další kulturně výchovnou práci ve prospěch naší současné socialistické společnosti. Stojí za to a je nutné si i dnes připomenout fakt, že stejně tak jako v celém našem životě i v oblasti amatérského divadla došlo k velmi zásadové diferenciaci lidí i myšlenek. Všechno to kladné, progresivní, revoluční a principiální se již z velké části projevilo na hronovských přehlídkách od roku 1970. I letos tedy bude ctí všech souborů, aby jejich výkon byl stále víc a více v plné harmonii se současností a s celým životem našeho lidu. Je naším společným přáním, aby často namáhavá, obětavá, záslužná, ale i radostná a optimismem naplněná práce amatérského divadla pomáhala stále přesněji a zásadověji vytvářet vpravdě pokrokový a socialistický profil Jiráskova Hronova. Nejde o nic složitějšího, protože jde o přehlídku, která si zejména po roce 1945 v souvislosti s odkazem Zdeňka Nejedlého vepsala ve svůj stít upřímný a čestný boj za myšlenku socialismu. Jen tak se Jiráskův Hronov stane významnou kulturně politickou akcí československého amatérského divadelnictví, která bude plně sloužit zájmům lidu a zájmům socialismu. Všichni pevně věříme, že ten letošní čtyřicátý třetí k tomu v roce 25. výročí vítězství pracujícího lidu v únoru 1948 učiní pevný a rozhodný krok.

NA POČEST VÍTĚZNÉHO ÚNORA

Slávka Kolářová

pracovnice sekretariátu ministerstva kultury ČSR

Zahajovací projev na 43. Jiráskově Hronově.

Vážené soudružky a soudruzi, vážení přátelé, milí hosté, dovoluji mi, abych v zastoupení ministerstva kultury ČSR, České odborové rady, ústředního výboru Svazu družstevních rolníků ČSR a českého ústředního výboru Socialistického svazu mládeže, jako vyhlášovatelů národního festivalu zájmové umělecké činnosti pozdravila všechny účastníky vrcholné národní přehlídky amatérského divadla.

V takový okamžik je vhodné, abychom si připoměli, že počátek nové etapy vývoje amatérského umění vcelku, a amatérského divadelnictví zvláště, je spjat s historickým vítězstvím našeho lidu v únoru 1948. Únor přinesl ve svých důsledcích nové chápání amatérské umělecké činnosti. Skončili jsme se spolkařským systémem, divadelní soubory začaly pracovat na nových základech, v závodních klubech, při zařízeních národních výborů a při socialistických společenských organizacích. Řízení této oblasti se ujal stát prostřednictvím národních výborů a společenských organizací, jako představitelů pracujícího lidu. Tím se dostalo i amatérskému divadelnictví do té doby nemyslitelné ideové a materiální podpory. Tím byl položen základ k jeho rozvoji, byly dány předpoklady k nerušenému vývoji do budoucna.

V současné době, kdy uvádíme do života závěry XIV. sjezdu strany, stojí před amatérským divadelnictvím řada nových úkolů. Zdůrazňuji zejména skutečnost, že plénum ústředního výboru strany obrátilo pozornost na práci celé společnosti s mládeží. Tento rys nechtě se plně odrazí i v chápání kulturně výchovné činnosti. Otevřeme mládeži do široka brány souborů! Účast mladých lidí v divadelních amatérských souborech, živý zájem o tuto práci je potěšující skutečnost, která ukazuje na zajištěnou budoucnost zájmové umělecké činnosti a přispívá k rozvoji osobnosti mladého socialistického člověka. Mladí lidé vstupují do již existujících souborů, vnášejí do nich život i problémy mládeže našich dnů; a mimo to mladí lidé zakládají soubory vlastní, mládežnické. Je povinností všech pracovníků této oblasti věnovat jejich ušlechtilé snaze plnou pozornost; podporovat jejich leckdy nejisté kroky nejkonkrétnějšími činy.

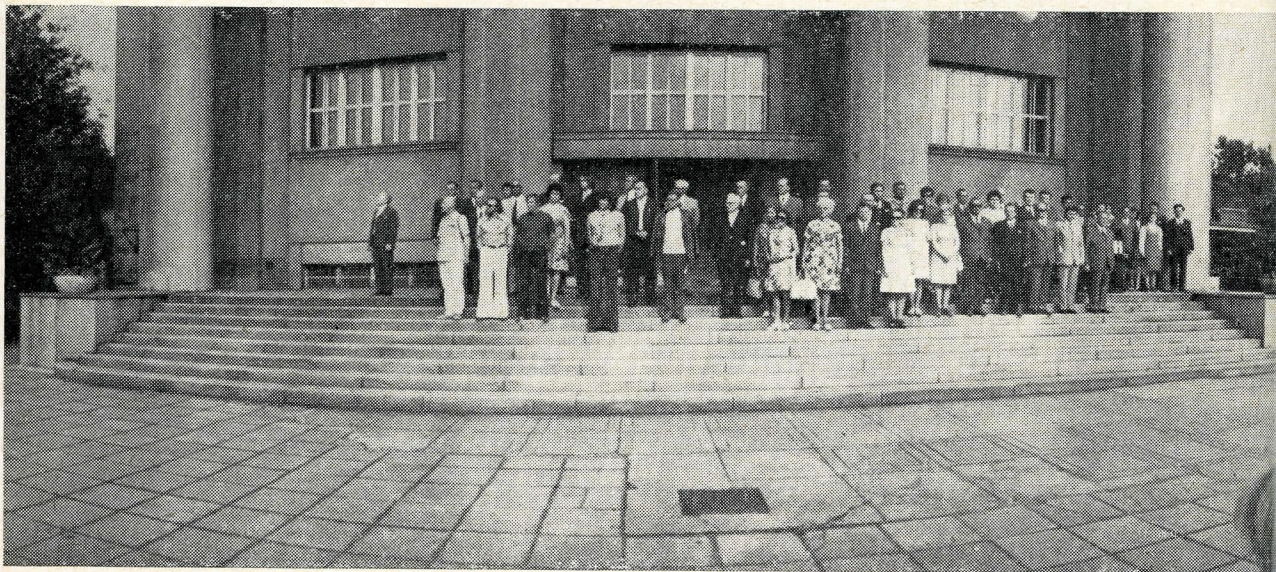
Vždyť právě Jiráskův Hronov je jednou provždy spjat s pojmem „příklad“ a „vzor“. Využijme proto plně tradic Jiráskových Hronovů, využijme práce zúčastněných souborů, diskusí a besed k podpoře základního úkolu celé kulturně výchovné práce: přispívat k rozvoji a formování osobnosti socialistického člověka, především však mladé generace.

Na závěr bych chtěla poděkovat všem organizátorům letošního ročníku, všem účinným členům souborů a širokému aktivu přátel amatérského divadla, za příkladnou péči, kterou věnovali ke zdatu letošní přehlídky. Milí divadelní přátelé z Čech i ze Slovenska, milí zahraniční hosté, jsem přesvědčena, že se vám bude letos na Jiráskově Hronově líbit nejméně tak, jako v letech minulých.

Vážené soudružky, vážení soudruzi, přátelé! Dovolte mi, abych jménem vás všech prohlásila 43. přehlídku amatérských divadelních souborů, Jiráskův Hronov, který je letos pořádán na počest 25. výročí Vítězného února — za zahájení.

Slavnostní zahájení 43. Jiráskova Hronova.

Snímek Pavel Rejtar

VÍTÁME VÁS U NÁS

František Macek

předseda Městského národního výboru Hronov

Vážené soudružky, soudruzi, vzácní a milí hosté!

Dovolte mi, abych jménem rady městského národního výboru našeho města u příležitosti zahájení 43. Jiráskova Hronova vás co nejsrdečněji uvítal a pozdravil. Především vítám mezi námi vzácné a milé hosty a přátele ze Sovětského svazu, družební delegaci okresu Sosnice z Černigovské oblasti v Ukrajinské socialistické republice, vedenou předsedou ONV soudruhem Vladimírem Andrejevičem Siňákem, vítám mezi námi soudružku Slávku Kolářovou, pracovníci ministerstva kultury České socialistické republiky. Vítám mezi námi soudruha dr. Miroslava Bukovského, ředitele Ústavu pro kulturně výchovnou činnost v Praze. Vítám velmi srdečně soudružku Libuši Erbsovou, pracovníci ústředního výboru Svazu družstevních rolníků ČSR, vítám delegaci východočeského krajského výboru KSČ vedenou soudruhem Františkem Jeřábkem, člena předsednictva KV KSČ. Vítám mezi námi soudruha Pavla Krňáka, pracovníka ideologického oddělení krajského výboru KSČ. Vítám srdečně delegaci Východočeského krajského národního výboru vedenou soudruhem Janem Lemberkem, vedoucím odboru kultury Východočeského KNV v Hradci Králové. Vítám delegaci okresního výboru KSČ v Náchodě, vedenou tajemníkem okresního výboru soudruhem Jaroslavem Kopáčkem. Vítám mezi námi delegaci Okresního národního výboru v Náchodě vedenou místopředsedou soudruhem dr. Jiřím Netíkem, vítám delegaci městského výboru KSČ, vedenou předsedou soudruhem Ottou Thostem. Vítám mezi námi velmi srdečně Olgu Lichardovou z Osvetového ústavu v Bratislavě. Vítám velmi srdečně delegaci z naší patronátní obce Mlázovic. Letošního ročníku Jiráskova Hronova se zúčastní jako každoročně zahraniční hosté, přátelé ochotníci.

Dovolte mi proto, abych mezi námi srdečně přivítal delegaci Polské lidové republiky z družebního vojvodství ve Vratislavi, delegaci Maďarské lidové republiky, Německé demokratické republiky — Lužice, delegaci Jugoslávie, Belgie, Itálie a Švédska.

Vítám vás všechny, ochotníky z celé naší vlasti a vás, občané našeho města. Všem našim hostům a členům souborů přeji příjemný pobyt u nás v Hronově a Jiráskovu Hronovu přeji, aby byl úspěšným přínosem socialistické kultury, celému amatérskému divadlu a ubíral se cestou marxistického poslání v duchu převýchovy našeho lidu k socialistické společnosti a nastíněných úkolů XIV. sjezdem KSČ. Pokládám tím 43. Jiráskův Hronov za zahájený. Děkuji vám ještě jedenkrát za vaši účast a mnoho zdaru 43. Jiráskovu Hronovu.

U OHNĚ PŘÁTELSTVÍ

Aleš Šik

místopředseda městského národního výboru

Po roce se opět scházíme, abychom zapálili hranici našeho Ohně přátelství, který už patří k trvalým symbolům Jiráskova Hronova. Rozmnožuje nejružnější motivy divadelní, jeho plameny však současně působí jako připomínka všeho, co Jiráskův Hronov pro ochotnické divadlo znamenal v minulosti, co pro ně znamená dodnes. Ne náhodou dnes hovoříme o festivalu amatérského divadelnictví jako o akci, která natrvalo vstoupila do povědomí nejširší veřejnosti ve spojení s výsledky systematické a koncepční práce amatérských divadelních souborů, jež právě zde, ve vrcholných okamžicích dlouhodobého působení, zasazují i svůj kámen do stavby našeho divadelní kultury. Známe jen jedno divadlo — divadlo umělecky i eticky hodnotné, divadlo pro nejširší vrstvy pracujících, divadlo a umění vycházející myšlenkově ze současnosti a pod pokrokovým hlediskem marxistickým i z minulosti. Jedna věc letošní Jiráskův Hronov s těmi prvními po roce 1948 spojuje. Je to především úsilí divadelníků k nalezení všech cest spojených s takovými tvůrčími cíli a výsledky, které by jazykem umění vyjádřily naši současnost.

Připomeňme si proto právě na tomto místě, u našeho Ohně přátelství, první Jiráskovy Hronovy, které následovaly po roce 1948, vzpomeňme desítek a stovek obětavých divadelníků, z nichž mnozí sem dodnes každoročně zajíždějí na svůj festival, do města, jež jim také tak trochu patří všim, co pro ně dokázali vytvořit i tím, jak je Hronov po všechna ta léta přijímal.

Vzpomeňme také jména z nejvýznamnějších — Zdeňka Nejedlého, který spolu s dalšími stál u kolébky socialistických Jiráskových Hronovů a spolu s velikým odkazem rozsáhlého monografického díla zanechal v našich vzpomínkách pro všechny časy v obrovském měřítku založenou akci, vrcholící tenkrát masovým vydáním díla Aloise Jiráska. Samozřejmě, že tento záměr, jemuž se dostalo široké podpory prvního dělnického presidenta Klementa Gottwalda, našel svůj ekvivalent i ve formování dalších ročníků Jiráskových Hronovů. Objevily se tu myšlenky a umělecké činy, které umožnily vytvořit nejen v samotném Hronově, ale v celé oblasti amatérského divadelnictví silné vědomí odpovědnosti k nejširším vrstvám pracujících, k veřejnosti. Vyrostla tu tradice, jež v souladu s kulturně politickým programem strany a státu spoluvytváří hodnoty důležité pro každého člověka, pro nás pro všechny.

PRACOVNÍCI UMĚNÍ, KULTURY A SPOLEČENSKÝCH ORGANIZACÍ MUSÍ PRO NAPLNĚNÍ SVÉHO POSLÁNÍ VE SPOLEČNOSTI VĚDOMĚ ORGANIZOVAT A ROZVÍJET MNOHOSTRANNÉ VZTAHY A SPOLUPRÁCI S PRACUJÍCÍMI PRŮMYSLOVÝCH A ZEMĚDĚLSKÝCH ZÁVODŮ A OSTATNÍCH ODVĚTVÍ A OBORŮ LIDSKÉ ČINNOSTI.

UMĚLEČTÍ, TVŮRČÍ, POLITIČTÍ A OSTATNÍ PRACOVNÍCI DIVADEL, ROZHLASU, FILMU, TELEVIZE, ORCHESTRŮ, KULTURNÍCH ZAŘÍZENÍ A SPOLEČENSKÝCH ORGANIZACÍ BY MĚLI SOUSTAVNÝM STYKEM S DENNÍM ŽIVOTEM PRACUJÍCÍCH V ZÁVODECH POZNÁVAT JEJICH ŽIVOTNÍ NÁZORY A PROBLÉMY, ČERPAT A VYUŽÍVAT TOHOTO POZNÁNÍ VE SVÉ PRÁCI.

*Směrnice sjezdu ČOS pracovníků umění,
kultury a společenských organizací*

LITERATURA, DIVADLO, KINEMATOGRAFIE, TELEVIZE, VÝTVARNÉ UMĚNÍ, HÚDBA ATD. MAJÍ DŮLEŽITÉ POSLÁNÍ PŘI FORMOVÁNÍ SOCIALISTICKÉHO ČLOVĚKA, PŘI JEHO VÝCHOVĚ V DUCHU SOCIALISTICKÉ SPOLEČNOSTI.

TATO IDEOVÁ ZBRAŇ MUSÍ SLOUŽIT ZÁJMŮM DĚLNICKÉ TRÍDY A PRACUJÍCÍHO LIDU. SOCIALISTICKÁ KULTURA JE VPRAVDĚ DEMOKRATICKÁ A HUMANISTICKÁ. JE KULTUROU PRO LID, PRO PRACUJÍCÍ, NIKOLIV PRO SNOBY A PRO ÚZKOU ARISTOKRATICKOU VRSTVU

s. Gustav Husák na XIV. sjezdu KSČ.

43. JIRÁSKŮV HRONOV

*národní přehlídka amatérského divadla
na počest 25. výročí Vítězného února*

Sobota 4. 8. Divadelní soubor ZK VŽKG Ostrava-Vítkovice
J. K. Tyl: KUTNOHORSTÍ HAVÍŘI

Neděle 5. 8. Slánská scéna, Slaný
Maxim Gorkij-Bertolt Brecht: MATKA

Pondělí 6. 8. Divadelní soubor ZK PAL-Magneton, Kroměříž
František Hrubín: KŘIŠŤÁLOVÁ NOC

Úterý 7. 8. Divadelní studio D 3 Karlovy Vary
Herrmann Heyermans: LOŮ JMÉNEM NADĚJE

Středa 8. 8. Divadlo pro 111 PKO České Budějovice
Nikolaj Vinnikov: KDYŽ ROZKVETE AKÁT

Čtvrtek 9. 8. Divadelní soubor Vrchlický ZK Mír, Jaroměř
Ivan Olbracht-Karel Pokorný: BRATR ŽAK

Pátek 10. 8. Divadelní soubor I. ZK Škoda, Plzeň
N. V. Gogol-Zdeněk Hedvábný: MRTVÉ DUŠE

Sobota 11. 8. Divadelní soubor letištního klubu a OB Bechyně
Vojtěch Čach: PANÍ KALAFOVÁ

Pátek 3. 8. Divadelní soubor DK ROH Turčianských strojírén, Martin
I. S. Turgenev: NOC V KRČME „U VELKÉHO DIVIAKA“

PŘÍPRAVNÝ VÝBOR

43. Jiráskova Hronova

Václav Vavroušek

Aleš Šik

Jiřina Gabrielová

Jaroslav Šindelář

Edith Propilková

František Rychtera

Radomil Kryl

Rudolf Kameník

Eva Slováková

Kamila Marková

Adolf Křešnička

Jaroslava Nehybová

Eva Plocková

Dr. Jiří Komošťák

Jaroslav Krebs

Jaroslav Blažek

Josef Kolman

Josef Vavříčka

František Stránský

ředitel Krajského kulturního střediska v Hradci Králové, předseda

náměstek předsedy MěstNV v Hronově, místopředseda

pracovnice ministerstva kultury ČSR, Praha

náměstek ředitele ÚKVČ Praha

pracovnice ideologického oddělení OV KSČ v Náchodě

inspektor kultury Vč. KNV, Hradec Králové

vedoucí odboru kultury ONV Náchod

předseda KVOS ROH pracovníků kultury, umění a společenských organizací

pracovnice ÚKVČ — útvar ZUČ, Praha

pracovnice Krajského kulturního střediska, odd. ZUČ

ved. odd. masově pol. práce KKS Hradec Králové
OV SRD Náchod

Politická škola SSM, Nové Město nad Metují

ředitel OKS Náchod

ředitel Kulturního domu ROH v Hradci Králové, zástupce KOR

Okresní odborová rada, Náchod

ředitel ZK ROH MAJ Hronov

tajemník Kruhu přátel JH, Hronov

zástupce SČDO, Jablonec nad Nisou

ČLENOVÉ POROTY

43. Jiráskova Hronova

Jiří Beneš

Doc. Dr. Jan Císař

Dr. Zdeněk Dopita

Miroslav Etzler

Radomil Kolesa

Olga Lichardová

Josef Palla

Jaroslav Šindelář

vedoucí redaktor Amatérské scény, předseda
Ústředního poradního sboru pro divadlo

DAMU Praha

zasloužilý pracovník v kultuře, vedoucí dramatického oboru konzervatoře v Brně

odborný asistent Pedagogické fakulty v Ostravě, herec hrušovského divadelního souboru, člen ÚPS pro divadlo

ředitel Divadla Vítězného února v Hradci Králové, člen ÚV SDU, nositel vyznamenání Za vynikající práci

vedoucí divadelního oddělení Osvetového ústavu Bratislava, nositelka vyznamenání Za vynikající práci

režisér Divadla E. F. Buriana, Praha

zasloužilý pracovník v kultuře, náměstek ředitele pro úsek ZUČ Ústavu pro kulturní výchovnou činnost, Praha

ZAHRANIČNÍ HOSTÉ

na 43. Jiráskově Hronově

Věra Maximovová

Tamás Bécsey

Stanislaw Pater

Aleksander Podrez

Ryszard Wojtylo

Beno Šolta-Scholze

Albert E. De Frenne

Dr. Diomede Cappelioni

Alesandro Nigi

Lazar Milič

Halina Ciukso

Krystyna Dachtera

Anna Kazanovská

pracovnice ministerstva kultury SSSR

profesor divadelní historie a teorie university
v Pécsi — Maďarská lidová republika

ředitel a umělecký vedoucí Studentského divadla
Kalambúr, Wroclav, Polská lidová republika

člen divadla Kalambúr

vedoucí Klubu kultury závodu WPTO ve Wroclavi — Polská lidová republika

spisovatel, předseda ústřední poroty pro Lužicko srbské ochotnické divadlo Budyšin — Německá demokratická republika

president Belgického výboru amatérského divadla — Sekce nizozemské kultury Gent — Belgie

člen ústředního výboru amatérských divadelních souborů — Itálie

herec a člen výboru amatérského divadelního souboru „TEMA“ z Maceraty — Itálie

předseda odboru amatérského divadla Ústředí kulturně osvětových organizací z Nového Sadu — Jugoslávie

starší instruktorka oddělení organizace práce — Polská lidová republika — v rámci družebních styků mezi Východočeským krajem a Vratislavským vojvodstvím

starší instruktorka oddělení programů a dokumentace, Vojevodský dům kultury, Wroclav, Polská lidová republika — v rámci družebních styků mezi Východočeským krajem a Vratislavským vojvodstvím

instruktorka uměleckého oddělení, Vojevodský dům kultury, Wroclav, Polská lidová republika — v rámci družebních styků mezi Východočeským krajem a Vratislavským vojvodstvím.

*Vojenská dechová hudba z Hradce Králové při vystoupení v Jiráskových sadech.
Snímek Pavel Rejtar*

OFICIÁLNÍ HOSTÉ

na 43. Jiráskově Hronově

Doc. Dr. Milan Klusák CSc

František Tesař

Slávka Kolářová

Dr. Jiří Kouřilek

František Jeřábek

Pavel Kršňák, prom. hist.

Dr. Jaroslav Kupka

Jan Lemberk

Dr. Miroslav Bukovský

Libuše Erbsová

Dr. Anton Kret

Igor Dojiva

Dr. Marian Mikola

Eva Marie Kavanová

Václav Lohniský

Valerie Sochorovská

Jiří Sochorovský

Jaroslav Kopáček

Václav Dohnal

František Polák

Dr. Jiří Netík

ministr kultury ČSR

vedoucí tajemník Východočeského KV KSČ

pracovnice sekretariátu MK ČSR

tajemník ideologického oddělení Východočeského KV KSČ

člen předsednictva KV KSČ

pracovník ideologického oddělení Východočeského KV KSČ

ředitel Ústřední školy ROH Praha

vedoucí odboru kultury Vč. KNV

ředitel Ústavu pro kulturně výchovnou činnost v Praze

Ústřední výbor Svazu družstevních rolníků v Praze

hlavní dramaturg Slovenského národního divadla v Bratislavě

předseda SČDO a ředitel KKS Severočeského kraje Ústí nad Labem

proděkan VŠMU v Bratislavě

dramaturgyně hlavní redakce dramatického vysílání Čsl. televize

režisér Divadla S. K. Neumanna v Praze

zástupce DILIA Praha

pracovník ministerstva kultury

tajemník ideolog. oddělení OV KSČ Náchod

vedoucí tajemník OV KSČ Náchod

předseda ONV v Náchodě

místopředseda ONV v Náchodě

PATRONÁTNÍ ZÁVODY A JZD

na 43. Jiráskově Hronově

STÁTNÍ STATEK BROUMOV ● JZD HRONOV-VELKÉ POŘÍČÍ ● TEPNA 09 HRONOV II-
-VELKÉ POŘÍČÍ ● TEPNA 06 HRONOV ● JZD VYSOKÁ SRBSKÁ ● TEPNA 08 HRO-
NOV II ● JZD ŽDÁRKY ● VEBA 02 BROUMOV ● MEOPTA HYNČICE ● ELTON
NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ ● JZD NAHOŘANY ● TEPNA 07 HRONOV ● JZD HORNÍ
RADECHOVÁ ● ČKD HRONOV ● TEPNA 10 HRONOV ● STAVOSTROJ NOVÉ MĚSTO
NAD METUJÍ ● JZD ŠESTAJOVICE ● JZD SLAVĚTÍN ● RUBENA NÁCHOD ● JZD
25. ÚNOR ČESKÁ SKALICE

ÚČAST KULTURY, UMĚNÍ A SPOLEČENSKÝCH ORGANIZACÍ A JEJÍCH PRACOVNÍKŮ NA DALŠÍM ROZVOJI EKONOMIKY A POLITIKY NAŠEHO SOCIALISTICKÉHO STÁTU VYPLÝVÁ ZE SKUTEČNOSTI, ŽE JEN VE SPOJENÍ SE ZÁJMY DĚLNICKÉ TŘÍDY A VŠEHO PRACUJÍCÍHO LIDU, S JEJICH BOJI A ZÁPASY SE RODÍ OPRAVDOVÉ UMĚNÍ A KULTURA. UTVÁŘÍ SE SOCIALISTICKÉ VĚDOMÍ LIDU.

Směrnice sjezdu ČOS pracovníků umění, kultury a společenských organizací.

MIMODIVADELNÍ PROGRAMY

Připravilo Krajské kulturní středisko

SOBOTA 4. 8. 1973

17.30 — Koncert Posádkové hudby Hradec Králové	500 diváků
20.00 — Módní přehlídka Tepnaklub Náchod pod názvem Faust a Markétky	1 000 diváků

NEDĚLE 5. 8. 1973

10.30 — Koncert malého dechového orchestru Agrostrojanka, Jičín	1 100 diváků
20.00 — Filmový medailón Jaroslava Dolečka, filmového amatéra z Dlouhé Vsi u Rychnova nad Kněžnou	400 diváků
22.45 — Vystoupení skupiny historického šermu Klubu mládeže Dominik, Plzeň, na schodišti Jiráskova divadla v historických kostýmech s dobovými zbraněmi	2 000 diváků

PONDĚLÍ 6. 8. 1973

17.30 — Koncert Koletovy hornické dechové hudby ZK ROH Dolu Zdeněk Nejedlý ze Rтынě v Podkrkonoší	600 diváků
20.00 — Vystoupení recitačního souboru OKS Svitavy na večeru poezie, nazvaném Zlá vojna	250 diváků

ÚTERÝ 7. 8. 1973

17.30 — Koncert dechového orchestru Tepnaklub Náchod	600 diváků
18.30 — Vystoupení skupiny historického šermu	1 700 diváků
20.00 — Koncert trampské skupiny Savana z Hradce Králové a westernové skupiny KO 5 z Police nad Metují	500 diváků

STŘEDA 8. 8. 1973

17.30 — Koncert dechového orchestru ZK TESLA Pardubice	500 diváků
20.00 — Komorní koncert Musici Hradecenses při ZV ROH ZNŽP Hradec Králové	250 diváků

ČTVRTEK 9. 8. 1973

17.30 — Koncert Staropadolské dechovky ZK MAJ, Hronov	700 diváků
20.00 — Večer filmů Krajského kulturního střediska	450 diváků

PÁTEK 10. 8. 1973

17.30 — Koncert dechového orchestru DK ROH ZVÚ, Hradec Králové	700 diváků
20.00 — Vystoupení folkloristického souboru Mostár, ZK ROH, Brezno	600 diváků

SOBOTA 11. 8. 1973

10.30 — Vystoupení folkloristického souboru Mostár, ZK ROH, Brezno	400 diváků
17.30 — Vystoupení folkloristického souboru Mostár, ZK ROH, Brezno	400 diváků

Celková účast diváků na všech programech činila 12 400 diváků.

K POZNÁNÍ ŽIVOTA A PRÁCE DĚLNICKÉ TŘÍDY A OSTATNÍCH PRACUJÍCÍCH JE ZAPOTŘEBÍ UZAVÍRAT KULTURNÍ PATRONÁTY A DRUŽBY SE ZÁVODY, BRIGÁDAMI SOCIALISTICKÉ PRÁCE, S VESNICKÝMI ORGANIZACEMI APOD., POSKYTOVAT POMOC SOUBORŮM LIDOVÉ UMĚLECKÉ TVOŘIVOSTI, OCHOTNICKÝM DÍVADELNÍM SOUBORŮM, PĚVECKÝM SOUBORŮM, RECITAČNÍM KOLEKTIVŮM, HUDEBNÍM TĚLESŮM A JINÝM KOLEKTIVŮM, KTERÉ SE V RÁMCI ZÁJMOVÉ ČINNOSTI VĚNUJÍ UMĚLECKÉ ČINNOSTI.

Směrnice sjezdu ČOS pracovníků umění, kultury a společenských organizací.

Bertolt Brecht:

SOCIALISTICKOREALISTICKÉ DÍLO VYCHÁZÍ Z POZIC PROLETÁŘSKÉ TŘÍDY A OBRACÍ SE KE VŠEM LIDEM DOBRÉ VŮLE. UKAZUJE JIM SVĚTOVÝ NÁZOR A ZÁMĚRY PROLETÁŘSKÉ TŘÍDY KTERÁ SE VYTVÁŘENÍM SPOLEČNOSTI BEZ VYKOŘIŠTOVÁNÍ CHYSTÁ DOSUD NESLÝCHANOU MĚROU ZVÝŠIT LIDSKOU PRODUKTIVITU.

*Recitační soubor OKS Svítavy před Jiráskovým rodným domkem.
Snímek Pavel Rejtar*

OHLASY JIRÁSKOVA HRONOVA V TISKU

JIRÁSKŮV HRONOV POČTYŘICÁTĚTŘETÍ

Václav Vavroušek

25. VÝROČÍ PRACUJÍCÍHO LIDU V ÚNORU 1948 JE PRO CELOU NAŠI KULTURNÍ FRONTU VÝZNAMNÝM MEZNIKEM. PRO LETOŠNÍ, JIŽ 43. JIRÁSKŮV HRONOV, SE VE SVĚ DRAMATURGII BUDE SOUSTŘEDIT NA ČTYŘI ZÁKLADNÍ OKRUHY PROBLÉMŮ. PŮJDE O PŘIHLÁŠENÍ SE K SOCIALISTICKÝM TRADICÍM AMATÉRSKÉHO DIVADLA PO ÚNORU 1948 A O ZDŮRAZNĚNÍ MYŠLENEK PŘEDNÍCH PŘEDSTAVITELŮ SOCIALISTICKÉHO DIVADELNICTVÍ U NÁS, ZVLÁŠTĚ TĚCH, JEJICHŽ ZAOKROUHLENÁ VÝROČÍ SI LETOS PŘIPOMÍNÁME, A TO JULIA FUČIKA A ZDENKA NEJEDLÉHO. KROMĚ TOHO BUDE VĚNOVÁNA ZVLÁŠTNÍ POZORNOST TRADICÍM PROLETÁRSKÉHO DIVADLA A ČTVRTSTOLETÍ EXISTENCE SOCIALISTICKÝCH JIRÁSKOVÝCH HRONOVŮ.

Tato ideová linie, ke které se Hronov v roce 25. výročí Vítězného února hlásí, má pro amatérské divadlo zvláště dnes svoji závažnou inspirativní platnost. K této linii se hlásí všechny tiskové materiály Jiráskova Hronova, zejména programová brožura, Zpravodaj, připravovaná výstava i výzdoba města. Výstava, nazvaná Tradice proletářského divadla a 25. let Jiráskových Hronovů, kterou připravuje Krajské kulturní středisko v Hradci Králové, chce připomenout nejdůležitější etapy socialistického vývoje našeho divadla a jeho internacionální vztahy.

Také výběr inscenací této letošní národní přehlídky nejspěšnějších amatérských divadelních souborů je výrazně ovlivněn 25. výročím Vítězného února a je zapotřebí zdůraznit, že zcela právem. Byl to právě Vítězný únor, který otevřel cestu opravdovému umění k myslím a srdcím širokých vrstev pracujícího lidu. Výsledky Února to byly, které umožnily plně uplatnit v našem umění, zejména divadelním, socialistický realismus a daly pevné místo v celém našem národním kulturním dědictví naší národní klasice. Je třeba zdůraznit, že zejména divadelnímu umění vymezily v celkovém kulturním životě takové místo, které znamenalo jeho nebývalý umělecký a společenský vzestup. Byl to právě Klement Gottwald a nezapomenutelný věrný přítel Jiráskových Hronovů Zdeněk Nejedlý, kteří zahájili velkolepou jiráskovskou akci a dali tak tvořivé síle našeho lidu pevnou organizační a politickou základnu. Jen pevný a rozhodný krok směrem k socialismu umožnil takovýmto způsobem masově zpřístupnit pokrokové kulturní hodnoty minulosti i současnosti. I Jiráskův Hronov svým významem, ideovou náplní a celým svým obsahem je přirozeným dědictvím Února. Tato objektivní pravda zavazuje všechny amatérské divadelníky, profesionální i amatérské kulturně výchovné pracovníky i každoroční organizátory přehlídky ke snaze získat další potřebný společenský kredit každodenním bojem za to, aby Jiráskův Hronov zůstal a vždy byl svými tvůrčími a ideovými výsledky garantem toho společenského úsilí a těch kulturně politických hodnot, které budou vždy ku prospěchu našemu současnému socialistickému kulturnímu životu a které budou věrně sloužit jeho dalšímu progresivnímu, třídně zaměřenému vývoji.

Usnesení stranických a státních orgánů, zejména nedávné krajské konference KSČ, vytyčují velmi srozumitelně další úkoly socialistické kultury. Podpora stranických a státních orgánů je zejména v období posledních tří let opravdu veliká. Svědčí o tom nejen zvětšující se materiální a finanční podpora, ale zejména objektivní skutečnost, že dochází k takřka pravidelné a každodenní účasti stranických a státních funkcionářů na jednotlivých hronovských představeních. Jde o praktické potvrzení skutečnosti, že strana považuje tvorbu uměleckých hodnot za významného činitele při výchově socialistického člověka. Kromě toho je tímto aktivním postojem vyjadřována i bezprostřední politická pomoc hronovské přehlídce amatérského divadla. Naším společným úkolem potom je socialistickou koncepcí Jiráskových Hronovů a celého amatérského divadelnictví neustále prohlubovat a stavět ji plně do služeb socialistické kulturní politiky. Nejde o nic tak složitého. Amatérské divadlo není nijak do sebe uzavřeným celkem. Ve svých revolučních dělnických a pokrokových tradicích dokázalo, že může být nekompromisním bojovníkem za věc socialismu. A Jiráskův Hronov za čtvrtstoletí své socialistické existence má na stránkách této své slavné historie nesmazatelně vepsány myšlenky upřímného, čestného a angažovaného přístupu k boji za socialistické amatérské umění, které znamenaly mnohá vítězství. Jedním z těch, který je celou svojí osobností na tyto stránky pomáhal vepsat, byl právě vzpomínaný vědec, kritik, myslitel a politik Zdeněk Nejedlý.

Jen tehdy, budou-li tyto veliké pokrokové a revoluční myšlenky plně uplatňovány a využívány, stane se Jiráskův Hronov významnou kulturně politickou akcí československého amatérského divadelnictví, která bude vždy plně sloužit zájmům lidu této země a zájmům dalšího rozvoje socialismu.

Pochodeň z 19. 7. 1973.

DIVADLO PRO AGITACI

Nedůvěřivý podtext této otázky přetrvává v myšlení některých souborů, jako by agitace svými prostředky a cíli byla cizí divadlu jako oboru umělecké činnosti. V našem povědomí je zapsán Majakovskij jako agitační básník, ale naprosto přehlížíme úlohu, kterou sehrál jako agitátor právě v divadle a výtvarném umění, v proměně vyjadřovacích prostředků, které dodnes pokládáme za moderní a účinné. Výtvarníci sovětské divadelní avantgardy, např. bratři Vesninové, Kustodijev, Kuzněcov a mnoho dalších, spojovalo výtvarnou práci na agitačních průvodech, vlacích s výtvarnou prací v divadle a divadlo samozřejmě dávalo svou práci do služeb Leninova plánu monumentální propagandy inscenacemi masových výjevů, průvodů a veřejných vystoupení. Přebíralo-li dělnické divadlo první republiky inspirace sovětských umělců, vkládalo do naší divadelní kultury trvalou inspiraci pro nové dimenze divadelní tvorby. V amatérském divadle, v profesionálním téměř také, ji odsunujeme do archivu historiků. Nástup mladých do souborů, pokusy o typ pořadů malých jevištních forem (ve Východočeském kraji se např. pokusil o tvůrčí oživení agitky vesnický soubor z Chroustovic na Chrudimsku) stojí za to, aby nadpisem položená otázka se stala předmětem pracovního diskusního programu právě na letošním Jiráskově Hronově.

p. p. (Petr Průša)

Zpravodaj Jiráskův Hronov, č. 2, z 2. 7. 1973.

NAD 43. JIRÁSKOVÝM HRONOVEM

Jiráskův Hronov jako přehlídka amatérského divadelnictví je koncipován tak, aby se v každém ročníku odrážel tvůrčí proces celého ochotnického divadla a pomáhal ve srovnání jeho výsledků formovat jeho další etapu. Je samozřejmé, že v tradici divadelnictví zaujímá Jiráskovo dramatické dílo místo z nejvýznamnějších, ale na druhé straně je nutno připomenout, že není možné usilovat především o to, aby se v každém ročníku Jiráskova Hronova objevila hra Aloise Jiráska bez ohledu na srovnání inscenací ostatních souborů. Otázka, kterou vyvolává dopis je poněkud širší než problematika příprav a výběru souborů na přehlídku amatérského divadla, souvisí s dramaturgií souborů a jejich konkrétní prací v místech působení. A zde byl v posledních letech zaznamenán úbytek hodnotných inscenací Jiráskových her.

Pořadatelé Jiráskova Hronova usilovali o to, aby se každoročně v programu inscenace Jiráskovy hry objevila a je možné říci, že se dařilo zařazovat soubory, které jí nastudovaly, v předvečer přehlídky. V letošním roce se nepodařilo zajistit Jiráskovu inscenaci mezi amatérskými soubory, ani u profesionálních divadel. Proto pořadatelé sáhli po zajímavé inscenaci Kutnohorských haviřů J. K. Tyla, která bude uvedena v předvečer zahájení národní přehlídky amatérského divadla, která byla vyhlášena na počest 25. výročí Vítězného února.

Hronov se zcela jasně nestal významným jen díky osobnosti a dílu slavného rodáka, ale ve vztahu k jednotlivým ročníkům Jiráskova Hronova jistě najdeme i další osobnosti, které pomáhaly festival vytvářet a budovat tuto tradici. Podílel se na její výstavbě jak Zd. Nejedlý, tak i významní teoretikové a režiséři, přípravný výbor přehlídky spolu se všemi ochotníky, kteří Hronov každoročně navštěvují. Význam Hronova jako přehlídkového města podtrhuje i nevšední zájem stranických a státních orgánů, které festivalu věnují nevšední pozornost a podporu.

Spolu s touto otázkou však souvisí další — Alois Jirásek a jeho dílo, to není celá česká klasika, s níž bezprostředně souvisí, a proto úsilí souborů, pořadatelů a výběrové poroty dosáhnout toho, aby se v programu Hronova objevila inscenace klasické hry českého dramatu nikterak nesměřuje proti Jiráskovi ani proti pojetí Jiráskových Hronovů, naopak, může i zde vytvořit hlubší prostor pro Jiráskovo dramatické dílo.

mim (Milan Marek)

Nový čas, 27. 7. 1973

ZÍTRA ZAČÍNÁ 43. JIRÁSKŮV HRONOV

NÁRODNÍ PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ 43. JIRÁSKŮV HRONOV, JE SOUČÁSTÍ NÁRODNÍHO FESTIVALU ZÁJMOVÉ UMĚLECKÉ ČINNOSTI, VĚNOVANÉHO 25. VÝROČÍ VÍTĚZNÉHO ÚNORA. JE NESOUTĚŽNÍ PŘEHLÍDKOU ČESKÉHO AMATÉRSKÉHO DIVADLA A VÍTĚZE CELOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ PŘEHLÍDKY ZE SPIŠSKÉ NOVÉ VSI. IDEOVÉ ZAMĚŘENÍ FESTIVALU JE NOSNÝM OBSAHOVÝM PRVKEM VLASTNÍHO PROGRAMU, PRACOVNÍHO PROGRAMU, VÝZDOBY I TISKOVIN VYDÁVANÝCH V PRŮBĚHU HRONOVA, PATRONÁTŮ, SEMINÁŘŮ A AKCÍ SSM.

PROGRAM VYBRALA ÚSTŘEDNÍ POROTA (VE SLOŽENÍ JAROSLAV WAGNER, ČLEN DIVADLA E. F. BURIANA, KAREL JIRÁČEK — EL CAR, JOSEF VAVŘIČKA, AMATÉRSKÝ REŽISÉR, JIŘÍ BENEŠ, ŠÉFREDAKTOR ČASOPISU AMATÉRSKÁ SCÉNA) Z NEJ-

LEPŠÍCH 19 INSCENACÍ OHLAŠENÝCH V ČESKÝCH KRAJÍCH A SCHVÁLENÝCH PŘÍSLUŠNÝMI KRAJSKÝMI NÁRODNÍMI VÝBORY.

TISKOVÉ MATERIÁLY LETOŠNÍHO JIRÁSKOVA HRONOVA, ZEJMÉNA PROGRAMOVÁ BROŽURA A ZPRAVODAJ, SE V DUCHU CELÉ KONCEPCE LETOŠNÍ PŘEHLEDKY SOUSTRŽEDÍ NA ČTYŘI ZÁKLADNÍ OKRUHY PROBLÉMŮ: SOCIALISTICKÁ TRADICE AMATÉRSKÉHO DIVADLA PO ÚNORU 1948, HLAVNÍ PŘEDSTAVITELÉ SOCIALISTICKÉHO DIVADELNICTVÍ U NÁS (ZVLÁŠTNÍ POZORNOST BUDE VĚNOVÁNA JULIU FUČIKOVI A ZDEŇKU NEJEDLÉMU), SOCIALISTICKÁ DRAMATURGIE JAKO ZÁKLAD DALŠÍHO ROZVOJE TOHOTO OBORU ZÁJMOMÉ UMĚLECKÉ ČINNOSTI A SPOLEČENSKO-KRITICKÝ A INSCENAČNÍ ROZBOR UVÁDĚNÝCH INSCENACÍ.

V předvečer slavnostního zahájení národní přehlídky ochotnického divadla, která se koná v rámci festivalu zájmové umělecké činnosti k 25. výročí Vítězného února, vystoupí soubor z Ostravy-Vítkovic s inscenací dramatu J. K. Tyla Kutnohorští havíři. Režisérem této inscenace je Josef Křanovský, který v roce 1949 hrál v památné inscenaci této hry v pražském Vladislavském sále. Tehdejší představení, které režíroval socialistický divadelník Antonín Kurš, bylo symbolickým nástupem socialistické kulturní politiky ve vztahu ke klasice. Není náhodné, že se soubor právě v letošním roce obrací k tomuto dílu naší klasiky, v němž se poprvé v dějinách našeho dramatu objevil na jevišti kolektivní hrdina — havíři, kteří na konci 15. století povstali proti útlaku a panskému bezpráví.

V repertoáru letošní přehlídky převažují hry závažného ideového obsahu, často velmi náročné na uvedení v amatérských podmínkách (např. Brechtova a Gorkého Matka nebo Gogolovy Mrtvé duše). Zajímavým rysem většiny inscenací je systematická pomoc profesionálních režisérů souborům. Platí to především o kroměřížské Hrubínově Křišťálové noci (režisér Divadla pracujících A. Hajda), slánské Gorkého Matce (režie člen Divadla E. F. Buriana J. Wágner), budějovické současně sovětské komedii Když rozkvetne akát (A. Bašta) a o dalších představeních. Otázka vztahu amatérů a profesionálních umělců bude zřejmě jednou ze závažných otázek pracovního programu přehlídky, soustředěného do šesti diskusních klubů a volné tribuny. Druhou závažnou otázkou je dramaturgie, zejména postavení dramaturgie v ochotnické divadelní práci. Diváci uvidí letos tři dramaturgie (je mezi nimi i jaroměřské nastudování Olbrachtovy povídky Bratr Žak, známé z povídkového souboru O zlých samotářích) a jednu adaptaci. V povědomí lidí se udržuje často názor, že častější výskyt dramaturgií je dokladem dramaturgického nedostatku. Celkový vývoj moderního divadla však přesvědčivě dokázal, že dramaturgie rozšiřuje nejen dramaturgické možnosti divadla, ale také obohacuje jeho inscenační prostředky a možnosti společenského působení. Pro důkazy není třeba chodit daleko. Práce E. F. Buriana byla převážně na dramaturgii založena, podobně pracují i všechna profesionální divadla v našem kraji, uveďme z poslední doby pardubickou Annu Kareninu, zejména pak hradecké nastudování Fadějevovy Mladé gardy.

Pořadatelé přehlídky po loňských dobrých zkušenostech zařadili do pracovního programu klub mladých, organizovaný ve spolupráci se SSM, přednášku o díle Zdeňka Nejedlyho a další akce. Mezi početnými zahraničními hosty jsou delegáti ze SSSR, Lužičtí Srbové z NDR a početná delegace z Polska, z družebního Vratislavského kraje. Příští rok vystoupí na přehlídce soubor divadla Kalambur z Vratislavi, který patří k nejlepším souborům v Polsku a jeho členové se přijedou již letos podívat na průběh přehlídky.

Závěrečný den 11. srpna bude dnem družby Středoslovenského kraje a Východočeského kraje. V ten den na jevišti vystoupí soubor z Martina s málo známou hrou ruského spisovatele Turgeněva Noc v krčmě „U velkého diviaka“, folkloristický soubor z Brezna a dechový orchestr z Brezna. Pořadatelé tak chtějí přispět k hlubšímu prohloubení kontaktů obou krajů i v této oblasti zájmové umělecké činnosti. Pestrý program přehlídky směřuje k základnímu cíli — ukázat a podpořit společenskou angažovanost souborů a položit další náročné perspektivy amatérskému divadlu v realizaci úkolů socialistické kulturní politiky.

pp (Petr Průša)

Pochodeň, 3. 8. 1973.

KLUB MLADÝCH

Eva Slováková, pracovnice ÚKVČ v Praze

V dubnu letošního roku se sešli amatérští divadelníci i pracovníci zařízení státní správy a společenských organizací na národním oborovém aktivu, kde si poctivě spočítali nedostatky v práci na úseku amatérského divadla, a společně hovořili o perspektivách a dalších cestách rozvoje amatérského divadla. Jedním z kladů je velký zájem mladých lidí o divadlo. Jsou to jednak noví členové tradičních souborů, velký počet souborů, které tvoří mladí a konečně i spousta svazáckých divadelních souborů, které vznikají. Tuto pozitivní kvalitu není možno ovšem pouze konstatovat. Okresní, krajská i ústřední zařízení mají před sebou vážný úkol, zamyslet se nad stálým zvyšováním jejich odborných znalostí. A v tomto úsilí chtějí pomoci i pořadatelé Jiráskova Hronova za účinné spolupráce ČUV SSM pořádáním týdenního semináře — Klubu mladých. V podstatě jde o navázání na první ročník Klubu mladých, pořádaný v loňském roce. Ohlas tohoto Klubu byl výborný, u seminaristů samých, u pořadatelů, i náš tisk, zejména Mladá fronta, tento první pokusný běh hodnotil velmi kladně. Řeknete — proč ještě Klub mladých, když jsou diskusní kluby a volná tribuna. Známe však z praxe, že ne všichni na těchto fórech jsou aktiv-

ní a mladí, pokud si nejsou jisti, tak většinou jen poslouchají. V klubu je aktivita základním předpokladem k účasti. A mimo to zde bude teorie úzce spojena s praxí. Cílem klubu, který bude sídlit ve Velkém Dřevíči — ubytování ve škole, k dispozici divadelní sálek — bude poskytovat možnost poučení o divadle a praktické seznámení s jevištní tvorbou. Zaměřen bude především na hereckou tvorbu, na osvětlení jejich pramenů. Časový rozvrh je náročný — celé odpoledne bude podle osnov probíhat část pracovně naučná, odpoledne návštěva představení, večer beseda o zhlédnutém představení s přihlédnutím k jeho kulturně politickým aspektům a k tvůrčím podnětům, jež přineslo. Účastníci klubu budou nejen po celý týden společně pracovat, ale i zábava bude společná a z vlastních zdrojů. S osnovou pracovně naučné části byli zájemci seznámeni dopisy, které obdržela okresní kulturní střediska. Měli jsme velikou radost při přijímání přihlášek, protože mnohé z nich byly doloženy přímluvami. Pro zajímavost vám dvě předkládáme:

„...posílám i svou osobní přímluvu. Velmi mi záleží na tom, aby byl přijat do KM, je to totiž chlapec, který začal u nás pracovat, má schopnosti a mimořádný zájem o divadlo a je velmi pravděpodobné, že by z něho mohl být schopný režisér...”

„...zdůrazňujeme to proto, že nám velmi záleží na účasti v KM přihlášené především z toho důvodu, že se jedná o herečku mladou a talentovanou, o herečku z vesnického souboru, který začíná zaujímat v našem okrese velmi dobré postavení...”

Lektory klubu, kterými jsou Antonín Bašta, herec a režisér z Malého divadla v Českých Budějovicích, Soňa Pavelková z LŠU Ostrov nad Ohří, vedoucí mládežnického souboru a Václav Kotva, herec ČK Praha, dlouholetý člen Radnického divadelního souboru a v současné době rovněž spolupracovník KKS Středočeského kraje, čeká namáhavá práce, ale věříme, že po skončení si řeknou jednohlasně, že to nebyla práce marná a že seminariisté odjedou s pocitem, že týden v klubu jim dal mnoho podnětů k přemýšlení, některé návody k práci, a hlavně hodně chuti do další činnosti.

Zpravodaj Jiráskův Hronov č. 3 ze 4. 8. 1973.

SOVĚTSKÁ DELEGACE na Jiráskově Hronově

Náchodský okres navštívila delegace z družební oblasti Sosnica na Ukrajině, vedená předsedou tamnějšího ONV s. Siňtákem. Sověští soudruzi měli do náročnému programu zařazenu i návštěvu 43. Jiráskova Hronova a večerní představení slánského souboru. Prohlédli si významné kulturní a historické památky města a v besedě na MěstNV hovořili o svých dojmech. Zajímali se o některé historické problémy související se vznikem ochotnického divadla v Hronově i se vznikem divadelního festivalu. Obdivně se vyjádřil o hloubce tradice a veliké podpoře, již se amatérské divadlo u nás těší. Beseda pokračovala v učňovské škole Svazu spotřebních družstev. Byla velmi zajímavá a vyplynula z ní nejedna zajímavá zkušenost, nejedno srovnání kulturně výchovné práce u nás a v SSSR.

V Sosnici se narodil jeden ze zakladatelů sovětského filmu Alexandr Dovženko. Diskuse se velmi brzo orientovala na problematiku sovětského filmu v souvislosti s tvorbou tohoto vynikajícího umělce. Soudruh Siňtak hovořil o podobné péči, která je v Hronově věnována památkám na život a tvorbu Aloise Jiráska. I v Sosnici občané udržují rodný domek A. Dovženka v původním stavu, vybudovali v blízkosti domku novou budovu, v níž je umístěn promítací sál, kde jsou Dovženkova díla uváděna. Pozornost, věnovaná významnému umělci však není jen tím jediným, co tamnější kulturní zařízení dělají pro to, aby se nejhodnotnější umělecká díla a pořady dostaly k co nejširšímu okruhu veřejnosti. Kulturní zařízení pracují na podobném principu jako u nás. Okresní kulturní zařízení je odborným a metodickým centrem, které je podřízeno odboru kultury ONV a řídí metodickou činnost směrem k menším zařízením a klubům. Navíc se podílí na organizaci kursů pro profesionální i dobrovolné kulturní pracovníky, a to v měřítku o něco větším než u nás. I amatérské divadlo má své místo v oblasti kulturního života a rozvíjí se v těsném kontaktu s profesionálními soubory, od nichž amatéři čerpají zkušenosti pro další práci. Podobným způsobem je podporována celá zájmová umělecká činnost a její jednotlivé obory.

Soudruh Siňtak hovořil i o jiných zajímavých otázkách a ocenil také Jiráskův Hronov jako místo, na němž se ochotníci setkávají, aby řešili společně problémy a současně nacházeli prostor pro další rozvoj amatérského divadla.

LK (Lída Kružíková)

Zpravodaj Jiráskův Hronov č. 4 z 5. 8. 1973.

DIVADLO PRO SOCIALISMUS

Rozhovor s členem poroty Radkem KOLESOU, uměleckým ředitelem Divadla Vítězného února v Hradci Králové, nositelem vyznamenání „Za vynikající práci“.

V HRONOVSKÉ POROTĚ JSTE POPRVÉ, S PŘEHLÍDKOU JSTE SE VŠAK SEZNÁMILI I V MINULÝCH LETECH. V ČEM VIDÍTE HLAVNÍ SMYSL AMATÉRSKÉ DIVADELNÍ PRÁCE?

Především v její společenské funkci, v souvislostech, jimiž vyjadřuje dobu, potřeby socialistické skutečnosti. Nebývá zvykem takto začínat úvahy o ochotnickém divadle. Tvrdím, že tady je jediná základna úspěšnosti práce, jejího smyslu. Tady je totiž rovnítko mezi profesionálním a amatérským divadlem. Profesionál je povinen podepřít svou výpověď o skutečnosti, své stanovisko uměleckými prostředky, dialektickou jednotou obsahu a formy. Nemá totiž tu výhodu, že amatérský herec je divákem jednoznačně brán v místech svého působení v relaci společenského kolektivu. Řekl bych, že pro ochotníka možnost citového apelu je daleko bližší právě pro onu těsnou vazbu s prostředím, kde žije. V tomto ohledu je amatérské divadlo skutečnou zbraní socialistické kulturní politiky. Pro mne je obsah výpovědi vztah k současnému životu tou základní hodnotou, kterou ochotník přináší a zároveň velice přísným měřítkem.

ZNAMENÁ TO TEDY, ŽE LZE POMINOUT OTÁZKU TECHNICKÝCH PŘEDPOKLADŮ, NEBO UMĚLECKÉHO VÝSLEDKU?

Naprosto ne. Každý ve své práci máme hranice svých osobních schopností. Je povinností tyto hranice rozšiřovat. Vycházím však z toho, jaký je základní smysl divadla, zaujmout diváka, vést s ním dialog, vést ke stanovisku, je to hlavní měřítko již od dob antického dramatu. Někdo to dokázal s vysokou mírou uměleckých nároků, někdo s nároky daleko menšími. Vezměme dobu první republiky. Honzl, Burian vytvořili komunisticky angažované inscenace, které dodnes studujeme z hlediska ideového obsahu, použitých prostředků. Dělníci divadelníci ve svých aktovkách, agitkách dokázali zobrazit pravdu o kapitalismu způsobem prostým a přesto účinným. Neměli možnosti, zkušenosti, musili často pracovat okamžitě. A přece dělali to nejlepší divadlo jaké může být — divadlo angažující diváka. Nelze jim vyčítat, že nepoužívali složitých uměleckých principů nebo je jimi měřit. Je pochopitelné, že nelze od divadla odmyslet jeho řemeslný základ umožňující komunikaci mezi hledištěm a jevištěm. Není správné říkat — usilujte o aktivní, ideové vyjádření a volte k němu prostředky, které máte k dosažení. Jímí potom také měřte konečný výsledek.

ZÁVAŽNÝ MOMENT VE VAŠICH ÚVAHÁCH JE ZCELA JASNĚ DRAMATURGIE. V ČEM JE JEJÍ FUNKCE V AMATÉRSKÉM DIVADLE?

Divadelní text je podkladem pro vyjádření citu a myšlenky. V současné tématice je nejlepší zbraň. Do současné tematiky mohou ochotníci vložit sebe, a to je pro mne nejcennější. Pak přestává být důležité, jestli všechny formální nuance textu byly beze zbytku naplněny. Vezměte si slánské představení Gorkého Matky. Budeme-li mluvit o formě, lze soubor oprávněně a také herce kritizovat. Proč to však dělat, řekla-li inscenace dnešku jasnou, marxisticky pevnou myšlenku. Byla divadlem v tom nejlepší slova smyslu.

Zpravodaj Jiráskův Hronov č. 5 z 6. 8. 1973.

CHVÁLA PATRONŮ

Patří k dobrým zvykům, že každý soubor, účinkující na Jiráskově Hronově má svůj patronátní závod. Jde tu o překrásné vyjádření vztahu hronovských i mimohronovských podniků a závodů k přehlídce amatérského divadla i k ochotnickému hnutí vůbec. V letošním roce se k průmyslovým podnikům náchodského okresu přidružily i některé zemědělské závody, které zajišťují stejně obětavě své patronáty a přitom je právě vrcholné období žní, které vyžaduje největší soustředění a přítomnost každé ruky. Tím, že se spojily síly v zajišťování patronátů — mnoho práce vykonala Okresní odborová rada a Svaz družstevních rolníků v Náchodě, obě organizace mají své zástupce v přípravném výboru — se podařilo navázat na dosavadní tradici a rozvinout ji. Divadelní soubory, které v Hronově vystupují, bez výjimky chválí snahu a obětavost patronátních závodů a váží si ji.

Zpravodaj Jiráskův Hronov č. 7 z 8. 8. 1973.

ZAHRAŇIČNÍ DELEGÁTI HODNOTILI

Ve středu dopoledne se sešli zahraniční delegáti 43. Jiráskova Hronova se členy poroty, aby společně hodnotili představení, která už viděli a aby se dověděli některé zajímavosti o našem amatérském divadle. Setkání se zúčastnili Jaroslav Šindelář, náměstek ředitele Ústavu pro kulturně výchovnou činnost z Prahy a Radek Kolesa, nositel vyznamenání Za vynikající práci a ředitel Divadla Vítězného února v Hradci Králové.

Úvodní slovo přednesl s. Šindelář, který seznámil naše hosty s tím, jak jsou u nás amatérská divadla řízena, hovořil rovněž o různých přehlídkách, které probíhají na území ČSR. Řekl, že Jiráskův Hronov není jedinou akcí, každý rok proběhne v České socialistické republice přes 100 festivalů, z nichž některé samozřejmě nemají celonárodní charakter. Stručně také připomněl účastníkům divadelní hry, které už viděli a požádal je, aby se o nich rozhovořili.

Beseda, která se potom rozproutila, byla velmi živá. Zástupci NDR chtěli např. vědět, jak vypadá repertoár ochotnických divadel u nás, jakým způsobem se tyto soubory hodnotí a zda máme dostatek her ze současnosti. Zdá se, že problém současného divadelní tvorby není jen u nás, ale týká se více států. Hovořilo se rovněž o různorodosti představení, o práci režiséra a celého divadelního kolektivu. Potom se však začaly hodnotit už zhlédnuté hry. Nejvíce diskutovanou hrou byla „Loď jménem Naděje“, snad proto, že jde o představení neznámé, pozornost vzbudila i Hrubínova „Křišťálová noc“ a představení „Než rozkvetne akát“. Ukázalo se rovněž, že hodnotit představení a soubory je práce velice těžká a náročná.

O společných problémech se diskutuje stále, středční beseda nestačila a zahraniční účastníci budou mít možnost znovu k otázkám, které je zajímají, se vrátit v Praze, kde se opět většina zahraničních delegací setká. Soudružka Maximovová, pracovnice ministerstva kultury SSSR, se nejen velmi pochvalně vyjádřila o Jiráskově Hronově, který ji zaujal i tím, že máme v amatérském divadle tolik mladých lidí vedle zkušených herců a všichni společně rozvíjejí tradice amatérského divadla a snaží se o rozvoj harmonického člověka, který se vedle vlastní práce věnuje ještě takovému koníčku, jako je divadlo. Hronov je přehlídkou estetičnosti, krásna a harmoničnosti člověka. Hovořila rovněž o tom, že nemusíme mít strach z toho, že by vedle sebe nemohly existovat soubory profesionální a amatérské, tyto dva proudy budou vždy nedílnou součástí kulturní výchovy.

Závěrem se všichni velice pochvalně vyjádřili o organizaci Jiráskova Hronova a děkovali pořadatelům, že jim umožnili se této kulturní akce zúčastnit.

LK (Lída Kružíková)

Zpravodaj Jiráskův Hronov, 9. 8. 1973.

FRANTIŠEK TESAŘ V HRONOVĚ

Čtyřicátý třetí Jiráskův Hronov ve čtvrtek navštívil člen ÚV KSČ a vedoucí tajemník KV KSČ soudruh František TESAŘ. V doprovodu inspektora kultury Vč KNV soudruha Františka Rychteru si prohlédl výstavu „Tradice proletářské kultury“, kterou připravilo ve foyeru divadla Krajské kulturní středisko v Hradci Králové a zhlédl Gogolovu hru „Mrtvé duše“ v inscenaci plzeňských ochotníků.

Pochodeň, 11. 8. 1973.

JIRÁSKŮV HRONOV V SOUVISLOSTECH VÝCHODOČESKÉHO KRAJE

*Rozhovor s inspektorem odboru kultury Vč KNV
Františkem Rychterem*

NA LETOŠNÍM JIRÁSKOVĚ HRONOVĚ VYSTOUPIL JEDEN SOUBOR Z VÝCHODČESKÉHO KRAJE. JAKÁ PÉČE V METODICKÉM PŮSOBNÍ I V JEHO SPOLEČENSKÉM VÝKLADU JE VĚNOVÁNA PRÁVĚ ZDE SOUBORŮM AMATÉRSKÉHO DIVADLA?

Amatérské divadlo je důležitým činitelem kulturního života kraje, šlo nám o jeho výraznou dramatickou orientaci v duchu potřeb socialistické kulturní politiky kraje, vyjádřené plánem rady Vč KNV z 3. května 1971 a také VI. plenárním zasedáním Vč KNV z prosince 1972. Ochotníci dosáhli řady pozoruhodných výsledků, které se projeví na mnoha přehlídkách, jichž máme v kraji ve slovesných oborech celkem 59. Hlavní důraz je položen na národní a celostátní přehlídky u nás pořádané. Je pochopitelné, že jim je především věnována pozornost stranických a státních orgánů.

Snažíme se o výchovu především mladých lidí v souborech. Naše krajské kulturní středisko zorganizovalo krajskou přehlídku Mladé divadlo se seminářem. Její ohlas i poměrně kvalitní celkový výsledek tu hodně slibují do budoucnosti. Závažným společenským momentem je rozvíjení divadla na vesnici.

JAK SE DÍVÁTE NA CELOROČNÍ ORGANIZAČNÍ A PROGRAMOVOU PŘÍPRAVU LETOŠNÍHO JIRÁSKOVA HRONOVA?

Národní festival byl zaměřen svým obsahem k 25. výročí Vítězného února. Jsme rádi, že řada souborů svým repertoárem naplnila programové zaměření festivalu, takže jsme měli z čeho vybírat. Jiráskův Hronov je v programu výsledkem práce ochotníků v celé ČSR. Je odpovědností výběrové poroty jaká měřítko pro výběr zvolí a pomůže formovat její obsah. Dramaturgicky lze hodnotit letošek pozitivně. Méně již skutečnost, že ne všechny inscenace dokážou zaujmout jednoznačné stanovisko ve výkladu hry. Přípravy Hronova jsou velmi náročné a faktem je, že přípravný výbor se nově konstitoval v této podobě loňského roku a v mnohém hledá zkušenosti. Organizačně půjde o to vytvořit širší aktiv v pracovních komisích, které by zabezpečily odstranění nedostatků v oblasti propagace přehlídky, péče o společenský život ve městě a vytvořily podmínky pro důsledné naplňování všech závěrů, k nimž přípravný výbor dospěl. Budeme muset promýšlet i pracovní program přehlídky, aby byl pro návštěvníky poutavější.

JAK SE DÍVÁTE NA UPLATŇOVÁNÍ FUNKCE NÁRODNÍCH VÝBORŮ V OBLASTI ZÁJMŮVÉ A UMĚLECKÉ ČINNOSTI?

Jde o soustavnou podporu rozvoje souborů, cílevědomý vliv na koncepci kulturního života v okresech i místech. To platí i pro Jiráskův Hronov, na jehož socialistické orientaci od února 1948 mělo vliv stranické vedení a řídicí funkce národních výborů. Delegace stranických a státních orgánů v letošním roce jsou toho jasným důkazem. Měli jsme letos pětkrát uvítat delegaci krajského výboru Komunistické strany Československa, z toho ji třikrát vedl František Tesař, vedoucí tajemník KV KSČ a člen ÚV KSČ, který se vždy živě zajímal o problematiku Jiráskova Hronova. Stejnou pozornost věnovali letošní přehlídce představitelé stranických a státních orgánů okresu Náchod. Místopředseda ONV dr. Jiří Netík viděl všechna představení. Vedoucí tajemník Václav Dohnal navštívil také naši přehlídku. Jsem přesvědčen, že tato fakta podnítl i zástupce ústředních vyhlášovatelů k soustavné pozornosti přehlídce při realizaci usnesení říjnového pléna ÚV KSČ k ideologickým otázkám.

Zpravodaj Jiráskův Hronov, 11. 8. 1973.

Ve výkladní skříni prodejny Potravin jsou vystaveny ceny věnované vyhlásovateli Jiráskova Hronova letošního ročníku. Dnes k nim přibyla cena Východočeského KNV a cena Krajského kulturního střediska v Hradci Králové. Obě ceny jsou dílem profesorů turnovské šperkařské školy. Na jejich koncepci upoutá snaha vyjádřit typické znaky Jiráskova Hronova v kontextu zájmové umělecké činnosti. Jiráskův Hronov je zde vyjádřen štihlou vertikální vlnou, který navazuje na motiv sloupů architektury Jiráskova divadla. Hlavici sloupů vytváří pás motivů charakterizujících jednotlivé oblasti zájmové umělecké činnosti. Oba autoři Jaroslav Jambor a Jiří Bejda zde ukázali, že je možno koncipovat hodnotnou upomínkovou cenu v těsné závislosti na obsahu té které akce. Turnovské granáty, dekorativně využitě v celku díla přesvědčivě navozují prostředí Východočeského kraje. Koncepce obou cen nás nutně vede k úvahám, zda by nebylo výhodné perspektivně vytvořit pro jednotlivé národní festivaly vybraná výtvarná díla, která svým pojetím budou uchovávat obsah přehlídek jako trvalou upomínku, tlumočenou citlivou rukou výtvarníka specifickým

pp (Petr Průša)

Zpravodaj Jiráskův Hronov, 7. 8. 1973.

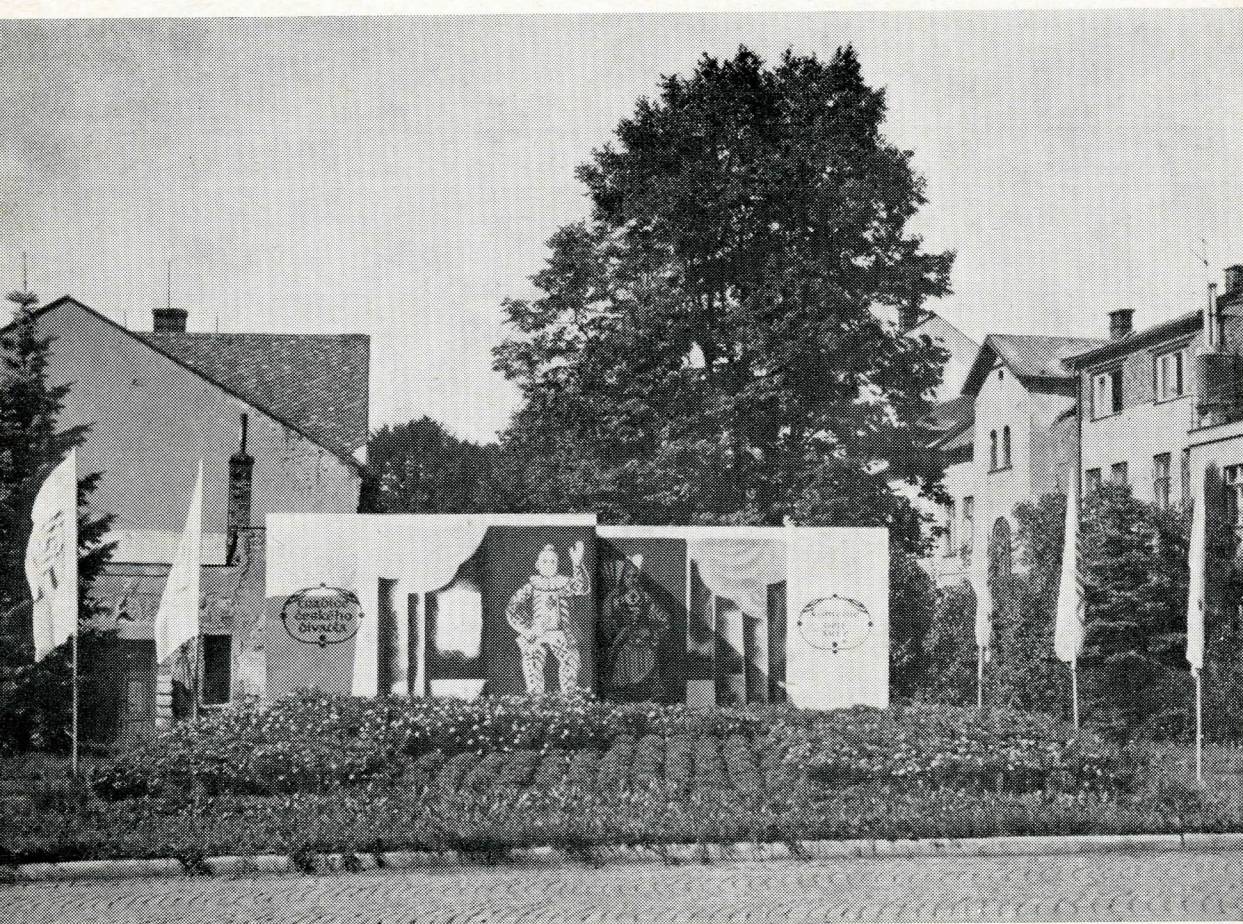
DÍVEJ SE

Autor hronovské výzdoby, posluchač AVU v Praze, Ivan Krejčí, přinesl do pojetí výtvarné atmosféry přehlídky nový prvek v hlubší tematické vázanosti na divadelní dění. Jeho výzdoba není neutrální dekorací, ale zajímavou výpovědí o motivech, které vymezovaly cestu pokrokovému divadlu. Jednotlivé scény z divadelních her, osobnosti naší literatury a divadla, vstupují do zajímavé montáže, která explikuje nové souvislosti. Krejčího cesta k montáži, k hlubšímu nalézání vztahu k prostředí místa, se již dnes jeví jako trvalý přínos. Městský národní výbor v Hronově vytvořil pro výzdobu dobré materiální podmínky, zbudoval zajímavé konstrukce v jednotlivých částech města, umožňující rychlou výměnu panelů, obsahovou aktualizaci. Však také město Hronov patří k místům kraje, kde je nejlepší názorná agitace. Je to právě v celkové komplexnosti a promyšlenosti prostorového umístění a technického vybavení.

Zpravodaj Jiráskův Hronov č. 3 ze 4. 8. 1973.

Detail hronovské výzdoby — autor Ivan Krejčí.

Snímek Pavel Rejtar

KULTURNÍ KOMISE NA 43. JH

Jiráskův Hronov přivítal dne 7. 8. 1973 i členy kulturní komise ONV a kulturně výchovné komise okresní odborové rady, kteří se sešli na společném celodenním zasedání.

V úvodu jednání zhodnotil předseda kulturní komise ONV s. Košvanec dohodu o spolupráci, kterou obě komise uzavřely počátkem roku. Široká diskuse svědčila o zájmu členů spolupráci dále zkvalitňovat a přinesla i řadu nových námětů i kritických připomínek.

Obě komise byly dále seznámeny s přípravou III. tribuny nových forem kulturní práce.

„Život jde stále kupředu,“ řekl mimo jiné RSDr. J. Kmošťák, „a proto se musí hledat nové formy socialistické kultury.“ Dále hovořil o tom, že se soutěž setkala s úspěchem, o kterém svědčí přihlášky na právě připravovanou III. tribunu nových forem kulturní práce, která se bude konat v říjnu 1973. Předváděcí představení zhlédne nejen soutěžní komise, která doporučí vítěze pro krajské kolo, ale i zástupci čtyř okresů Východočeského kraje, kteří přijedou do Náchoda „na zkušenou“.

Soudruh Košvanec zdůraznil, že v rozvoji nových forem zájmové umělecké činnosti je okres Náchod první v kraji, za což patří poděkování ředitelům závodních klubů ROH a všem ostatním spolupracovníkům.

Místopředseda ONV s. PhDr. Netík znovu připoměl členům komise závěry plenárního zasedání OV KSČ ke kultuře, uvedl kritické připomínky ke zlepšení práce například v LŠU — výchově mládeže v oblasti dechové hudby, za zkvalitnění práce v malých závodních knihovnách, které mělo spočívat mimo jiné i v odstranění „brakové“ literatury apod. Co zbývá závěrem dodat? Že toto setkání obou komisí, které spolupracují, výměna zkušeností i názorů, splnily svůj účel. A že to bylo právě na 43. Jiráskově Hronově, v příjemném prostředí divadla, bylo záměrem, protože večer navštívily obě komise představení „Když rozkvete akát“, v podání Divadla pro 111 Českých Budějovic. (Her)

Nový čas, 14. 8. 1973.

MINISTR KULTURY ČSR V HRONOVĚ

Milan Marek

V odpoledních hodinách v sobotu 11. srpna přijel na zakončení 43. Jiráskova Hronova ministr kultury ČSR dr. Milan Klusák, ČSc. Po krátké besedě na MěstNV s představiteli politického a veřejného života kraje, okresu a města s. Klusák navštívil kulturní a historické památky Hronova a v doprovodu dalších soudruhů si prohlédl i jeho další pamětihodnosti. Po skončení večerního divadelního představení se zúčastnil slavnostního vyhlášení cen Jiráskova Hronova a potom se spolu s představiteli krajských a okresních orgánů a s dalšími hosty odebral do učňovské školy Českého svazu spotřebních družstev, kde probíhala otevřená a neformální beseda o zájmové umělecké činnosti a jejích podmínkách, amatérském divadle i Jiráskově Hronově, který je odrazem pokrokových snah a tendencí tohoto oboru zájmové umělecké činnosti. Tuto skutečnost dr. Milan Klusák zdůraznil i v dalších rozhovorech. Řekl: „Nás všechny zajímají některé otázky kulturního života u nás. K nim nesporně patří i lidová umělecká tvořivost a zde můžeme mít dobrý pocit, že na všech přehlídkách zájmové umělecké činnosti nastal velmi solidní pohyb. Jsme velmi dobře informováni o jednáních v okresech i krajích a řešení otázky potřeb kulturně osvětové práce a na tomto základě se snažíme vytvářet optimální podmínky pro její rozvoj. Doposud tomu tak vždy nebývalo, zejména na počátku 60. let, která vyvrcholila krizí v letech 1968-69. Ale potom, v souvislosti s překonáváním krizového období, na stal pozitivní pohyb v kultuře i v oblasti zájmové umělecké činnosti. Zvláště nás těší skutečnost, že mladá generace, která může výrazně stimulovat poptávku po aktivní kulturní tvorbě a sama se na ní podílet, přistoupila k těmto otázkám s nebyvalým zájmem, A zde bychom chtěli položit hlavní akcent našeho zájmu i do budoucna, v celé oblasti zájmové umělecké tvořivosti vůbec. A můžeme dnes říci, že právě tento základní princip se nám objevuje všude — v okresech i krajích, stejně jako na přehlídkách a festivalech.“

Nestačí však mladým lidem jen pomáhat, je třeba vytvářet pro ně i materiální podmínky; přitom je třeba věnovat náležitou pozornost i dalším oborům: amatérskému divadlu, ale i profesionálnímu, výstavbě nových kulturních zařízení i záchraně starších. Dnes se pracuje na programu ekonomiky kultury, jehož podstatou je naprosto konkrétní práce, směřující k otázce komplexního rozvoje kultury.

Za léta 1970-73 nám vyrostly nové soubory na velmi dobré úrovni a snad ve všech oborech zájmové umělecké činnosti. Hronov, to je symbol divadelnictví a svou náročností i výsledky patří k vrcholným projevům zájmové umělecké činnosti. Ale musíme se zamyslet i nad otázkou, že nebude možné hovořit jen o podpoře, budeme muset hledat nové režiséry, usilovat ve všech podmínkách o rozvíjení práce souborů, hledat nové formy práce a podporovat drobnější jevištní formy i jiné dramatické útvary. Měli bychom do této práce v nejširším měřítku zapojit i mladé lidi, které je potřeba dobře a důsledně vést a jejich prostřednictvím na ně působit. Jiráskův Hronov je vrcholem tradice a chtěli bychom, aby se stal v příštím roce přehlídkou české a slovenské amatérské tvorby, zaměřené už k 30. výročí osvobození.

Kultura a její široká oblast, to není jen zájmová umělecká činnost nebo amatérské divadlo, ale celá řada jiných věcí, ediční činnost, dramatická tvorba, hudební žánry

a mnoho dalších. I zde klademe důraz na novou tvůrčí aktivitu. I sem dopadl vliv krizových let, jako příklad můžeme uvést umělecké svazy. Dnes už jsou nově ustavené, dynamické a politicky pevné. Změnu jsme mohli pozorovat i v knižní produkci, v dramatické tvorbě i v nových písňových textech a melodii. Objevují se i nové divadelní hry, není jich ještě tolik, ale jsou.

Naším úkolem je pracovat s velikým úsilím na této frontě, hovořit s lidmi, pracovat zejména s mladými lidmi, hovořit i s těmi, kteří z různých důvodů ještě stojí stranou, aby mohli vytvářet nové hodnoty v souvislosti s programem strany v této oblasti. Mezi tím ovšem budeme při zajišťování kulturní aktivity vytvářet operativní aktiv funkcionářů v oblasti lidové umělecké tvorivosti. Všechny problémy budeme muset řešit ruku v ruce s KNV i okresy, a to ve dvou rovinách — jednak v oblasti vlastní tvorby a jejího inspirování, jednak v kulturně výchovné práci a metodickém působení. Dá se říci, že tyto věci se v dobré míře daří uskutečňovat jak při tvorbě koncepcí v centru, krajích a okresech, tak při jejich naplňování. Je třeba využívat všech možností a usilovat při respektování základního ideového programu o cestu dopředu.“

V dalších rozhovorech se s. M. Klusákem byly řešeny i otázky dalšího stavebního rozvoje Jiráskova divadla v Hronově a problémy, související s omezenými ubytovacími kapacitami v průběhu Jiráskových Hronovů. V pozdních nočních hodinách velmi srdečná beseda skončila a ministr kultury ČSR odcestoval zpět do Prahy.

Závěr Jiráskova Hronova tedy zazněl slavnostně nejen účastí významné osobnosti našeho politického života, ale celou atmosférou, která se k festivalu od počátku vázala i zájmem stranických a státních orgánů kraje i okresu. Můžeme říci, že už v letošním roce, před závěrem 43. Jiráskova Hronova, se podařilo udělat i mnoho dobrého pro jeho příští ročník a nezbyvá tedy než říci, slovy předsedy MěstNV s. Františka Macka: „... abychom se na příštím, už 44. Jiráskově Hronově sešli ve stejné upřímné pracovní atmosféře a do toho jubilejního 50. ročníku, aby se nám podařilo odstranit všechny nesnáze, spojené s omezenými provozními i ubytovacími možnostmi.“ Byl by to pěkný dárek Jiráskovu Hronovu a jeho dlouholeté pokrokové tradici i jeho návštěvníkům a hostům.

Nový čas, 14. 8. 1973

HRONOVSKÉ STRÍPKY

Vladimír Hrouda

MĚSTO, V JEHOŽ ZNAKU JE DIVADLO

Když dnes dostanete pohled z Hronova, najdete na něm ještě starý znak. Není tomu tak dávno, co úřady schválily rozhodnutí, aby toto městečko v Podkrkonoší, hostící každoročně divadelní amatéry, neslo ve svém znaku divadlo. Jde v podstatě o zvláštnost. Hronov je jediným městem v Evropě a snad i na světě, které má ve svém znaku divadlo. Jistě právem.

ČÍSLA KOLEM PŘEHLÍDKY

Jiráskův Hronov dnes končí. Budou uděleny ceny. Podívejme se, co všechno do dnešního dne přinesl. Především to bylo devatenáct představení devíti inscenací. Křišťálová noc byla 4. srpna uvedena třikrát, v 16.30, ve 20 a noční představení ve 22.30 hod. přidali pořadatelé pro velký zájem diváků. Tato představení, stejně jako téměř všechna ostatní, byla vyprodána. Mimo to se uskutečnilo dvaadvacet jiných kulturních pořadů a vystoupení. Stejný počet patřil i společenským a pracovním setkáním ochotníků, nepočítáme-li v to semináře, tribuny, kluby a setkání pracovníků krajských a okresních kulturních středisek a pracovní schůzky Klubu mladých ve Velkém Dřevíči u Hronova.

OCHOTNÍCI A PROFESIONÁLOVÉ

Na letošní národní přehlídce ochotníků se více než kdy jindy v minulosti projevila spolupráce profesionálů s amatéry. Jestliže v minulosti měla více ráz herecký, dnes se přenáší na režijně inscenační pole. Mnohé soubory, které letos vystupovaly na Jiráskově Hronově, vděčí za svůj úspěch spolupráci — instruktážní pomoci profesionálních režisérů. K nim mimo jiné patří režisér a herec pražského Divadla E. F. Buriana J. Wagner, dále režisér Divadla pracujících v Gottwaldově J. Hajda a další. Co dodat. Jistě dobrá věc. Dochází však k nerovnoměrným výsledkům. Ty amatérské soubory, které jsou pod vedením profesionálů, se snáze uplatňují. Většina inscenací na letošním Hronově vzešla právě z této spolupráce. I k tomu by měla výběrová komise a porota přihlížet.

MLADÍ DIVADELNÍ AMATÉŘI

Jestliže lety festival ochotníků stárne, ulice Hronova naopak mládnou. Nejen tím, že značnou část amatérských souborů tvoří mladí, ale letos již podruhé se konal Klub mladých. Zájem o tuto formu výchovy mladých herců a režisérů je daleko větší, než stačí organizátoři uspokojit. Malý divadelní sálek ve Velkém Dřevíči nestačí. Týden, který tu mladí prožili, byl perný. Dopoledne praktická cvičení, odpoledne představení a večer diskuse o nich a teoretické školení. Mladé adepty režie a herectví učí nejen zkušení pracovníci kulturních středisek, ale i profesionálové z divadel, režiséři i herci. Na organizaci klubu se letos vedle Svazu českých divadelních ochotníků podílí značnou měrou i český ÚV SSM. Tento seminář ukazuje cestu, jak podchytit mladé pro aktivní formy kulturní výchovy.

VÝZDOBA MĚSTA

K letošní hronovské přehlídce patřila jedinečná výtvarná výzdoba města, navržená posluchačem pražské Akademie výtvarných umění Ivanem Krejčím. Autor ji řešil velmi citlivě a s širokým pohledem na divadlo. Má jasnou ideovou koncepci k pětadvaceti letům socialistických Jiráskových Hronovů. Autoři scénáře pracovali nejen s dokumenty z činnosti přehlídek festivalu, divadelních amatérů od roku 1948, ale s daleko širším materiálem. Využil i práce sovětských revolučních divadelních praktiků a teoretiků Stanislavského a Majercholda, stejně jako našich — Nejdlého, Fučíka, Honzla a dalších. Panely jsou v Hronově od nádraží až po Jiráskův park — tedy po celém středu města. A tak výtvarná výzdoba města spolu s dramaturgií letošní přehlídky a výstavou uspořádanou v divadle k 25. výročí Února a Jiráskových Hronovů ukazuje, že tato významná kulturně politická akce plně navázala na tradice dělnického ochotnictva za první republiky i na socialistické tradice vzniklé po Únoru 1948.

JEŠTĚ DALŠÍ ZAJÍMAVOSTI

V úloze patronů jsou letos vedle průmyslových podniků Náchodsko i zemědělské závody — JZD. K nepoznání se změnil Ochotnický háj. Podstatně se rozrostl i vyrostl. Je to hezká tradice. Soubor, který hraje na Hronově, má v tomto háji svůj strom.

Nelze zapomínat ani na krásné prostředí u ohně přátelství, který již několik let zahajuje přátelská setkání ochotníků. Při této příležitosti se musíme zmínit o hezké tradici vítání a loučení se soubory. Letošní ročník má v záhlaví číslo čtyřicet tři. A malé jubileum má i jeden ze starých návštěvníků hronovských slavností L. Lhota, který je tu letos počtyřicáté. Zvláštností je i Zpravodaj — noviny přehlídky. K němu patří i ti šestiletí a desetiletí kolportéři, jimž nikdo nemůže odmítnout. A tak je denně tisíc výtisků novin zcela rozprodáno.

Rudé právo, 11. 8. 1973.

*Divadelní soubor při výsadbě lipky v ochotnickém háji v Hronově.
Snímek Pavel Rejtar*

ZÁVĚRY 43. JIRÁSKOVA HRONOVA

ZÁVĚREČNÉ SLOVO PŘEDSEDY 43. PV JH VÁCLAVA VAVROUŠKA NA SLAVNOSTNÍM ZAKONČENÍ

Vážený soudruhu ministře, soudružky a soudruzí, vážení přátelé!

Dnešním slavnostním večerem končí 43. Jiráskův Hronov, který se konal v rámci národního festivalu zájmové umělecké činnosti k 25. výročí Vítězného února. Vyhlášení festivalu podnítilo řadu ochotnických souborů k aktivnímu přístupu k současné tématice, k úsilí vyjádřit svou práci ideje Vítězného února. 25 let socialistického Československa znamená obrovskou proměnu v chápání zájmové umělecké činnosti. Široký přístup pracujících ke kulturním hodnotám znamená zároveň aktivitu amatérů v jejich volném čase, ve kterém odevzdávají socialistické společnosti další cenné hodnoty.

Prožili jsme společně devět dní zde v Hronově na přehlídce amatérského divadla. Setkávali jsme se v diskusních klubech, na volné tribuně i při osobních setkáních. Společným tématem bylo pozitivní úsilí o formování socialistického amatérského divadla. Nezastírejme si, že se v tomto úsilí neobejdeme bez nekompromisních ideových zápasů, musíme stát opravdu pevně všichni společně za marxistickými principy hodnocení umění v celku a amatérského divadla zvláště. Jiráskovy Hronovy koncepčně a programově navázaly na Únor 1948, na dějinné vítězství dělnické třídy. Chci zde při této příležitosti připomenout dílo profesora Zdeňka Nejedlého, jehož marxistické kulturně-politické orientaci vděčí Hronovy za mnohé, za svou společenskou koncepci v duchu ideálů socialismu a komunismu. Také dílo Al. Jiráska, jehož jméno si tato přehlídka vložila do štítu, vděčí za své odborné, ale především politické hodnocení Zd. Nejedlému. Únor 1948 nově zformoval poslání zájmové umělecké činnosti, nejen jejím pevným spojením se závody, společenskými organizacemi a kulturními zařízeními národních výborů, ale především uplatněním idejí socialismu, rozvíjením materiální základny našich souborů a kroužků. Je třeba právě nyní připomenout, že jedině díky soustavné podpoře národních výborů existují a rozvíjejí se myšlenky festivalu jakým je Jiráskův Hronov. Ve Východočeském kraji je dnes řada národních přehlídek např. ve Vysokém nad Jizerou přehlídka vesnických a zemědělských souborů, ve Svitavách nově vznikl Festival ruských a sovětských divadelních her, Loutkářská Chrudim, Šrámkova Sobotka a další snad ani není třeba připomínat. Jsme rádi, že zástupci přípravných výborů z Vysokého a ze Svitav navštívili naši přehlídku a že se rozvíjejí družební kontakty i mezi městy. Na tomto příkladě je možno ukázat, jak mvšlenka Jiráskových Hronovů našla teprve v socialistické společnosti své plné uplatnění, jak se může dále rozvíjet a být ideovým nástrojem kulturně výchovné práce.

Scházíme se společně na závěrečném večeru 43. Jiráskova Hronova, abychom zhodnotili společně výsledky své práce. Nejde jen o devět inscenací, které jsme tady viděli, ale o fakt, že představují typické tendence v našem amatérském divadle. Z předností i chyb inscenací vyvozujeme závěry pro celou tuto oblast a tyto závěry jsou trvalým vkladem do koncepce práce amatérského divadla.

CENY A ČESTNÁ UZNÁNÍ

43. JIRÁSKOVA HRONOVA

POROTA DOPORUČILA UDĚLIT TŘI ROVNOCENNÉ CENY:

Cenu ministerstva kultury ČSR

DIVADELNÍMU SOUBORU I ZK ŠKODA PLZEŇ

za podnětnou československou premiéru náročné dramatisace ruského klasického díla

N. V. Gogol — Z. Hedvábný:

MRTVÉ DUŠE

Cenu rady KNV Východočeského kraje

DRAMATICKÉMU ODBORU ZK ROH SLANÝ „SLÁNSKÁ SCÉNA“

za společensky angažovaný tvůrčí pokus, hledající amatérskému divadlu nové cesty uvedením hry

M. Gorkij — Bertolt Brecht:

MATKA

Cenu českého ústředního výboru Socialistického svazu mládeže

DIVADELNÍMU SOUBORU ZK ROH PAL MAGNETON, KROMĚŘÍŽ

za inscenaci pokrokového domácího repertoáru, s níž se soubor aktivně zapojil do oslav únorového vítězství uvedením hry

František Hrubín:

KŘIŠTÁLOVÁ NOC

Pořadatelé na doporučení poroty udělili tyto další ceny:

Cenu Ústavu pro kulturně výchovnou činnost

Pavle HOFFMANNOVÉ za vytvoření postavy Pelageji Vlasovové ve hře M. Gorkého — B. Brechta: Matka

Cenu Krajské odborové rady v Hradci Králové

Ludmile ČÁPKOVÉ za vytvoření postavy Strunové ve hře Františka Hrubína: Křišťálová noc

Cenu Městského národního výboru v Hronově

Ludvíku TVARŮŽKOVI za vytvoření postavy Aloise Struny ve hře Františka Hrubína: Křišťálová noc

Cenu ústředního výboru Svazu českých divadelních ochotníků jako cenu Mladého talentu

Ondřeji PAVELKOVI za vytvoření postavy Barendra ve hře H. Heyermanse: Loď jménem Naděje

Cenu Okresního národního výboru v Náchodě

Janu CHADOVI za vytvoření postavy Ladislava Komárka ve hře N. Vinníkova: Když rozkveté akát

Cenu Krajského kulturního střediska v Hradci Králové

J. WAGENKNECHTOVI za vytvoření postavy Fricka v dramatisaci novely Ivana Olbrachta: Bratr Žak

Cenu krajského výboru Odborového svazu pracovníků umění, kultury a společenských organizací v Hradci Králové

Anně RYCHTAŘÍKOVÉ za vytvoření postavy Sháněly v dramatisaci Golova díla: Mrtvé duše

Dále bylo uděleno:

Čestné uznání

DIVADELNÍMU SOUBORU ZK VŽKG OSTRAVA-VÍTKOVICE

za uvedení hry J. K. Tyla KUTNOHORSTÍ HAVÍŘI v předvečer zahájení 43. Jiráskova Hronova

Čestné uznání

DIVADELNÍMU SOUBORU DK ROH TURČIANSKÝCH STROJÍREN V MARTINĚ

za uvedení jednoaktové hry I. S. Turgeněva NOC V KRČME „U VELKÉHO

DIVIÁKA“ na závěr 43. Jiráskova Hronova

Čestné uznání

Jaroslavu WÄGNEROVI za spolupráci profesionálního umělce s amatérským souborem na hře Gorkij-Brecht: Matka

Čestné uznání

Aloisu HAJDOVI za spolupráci profesionálního umělce s amatérským souborem na hře Františka Hrubína: Křišťálová noc

Čestné uznání

Antonínu BAŠTOVI za spolupráci profesionálního umělce s amatérským souborem na hře N. Vinníkova: Když rozkveté akát

SLOVO NA ROZLOUČENOU

František Macek
předseda MěstNV v Hronově

Vážené soudružky, soudruzi,
vážený soudruhu ministře,
vážení zástupci politických a státních orgánů,
vážení hosté, drazí přátelé!

Přistupujeme k závěru 43. Jiráskova Hronova, národní přehlídky amatérských souborů. Tento divadelní festival, který se konal na počest Vítězného února a jeho 25. výročí, jest možno hodnotit kladně, jelikož splnil svoje poslání. V současné době, kdy uvádíme do života závěry XIV. sjezdu KSČ, je nutno si uvědomit, že před amatérským divadelnictvím stojí řada nových a závažných úkolů. Mezi prvořadým bude nutno zajistit práci s mládeží, příliv nové mladé krve do souborů a s ní zajistit nové názory na kulturní činnost zaměřenou na socialistickou kulturu. V řadě souborů již k tomuto úkolu přistupují a bylo velmi potěšitelné, že na 43. Jiráskově Hronově jsme se setkávali s mladými členy souborů a bylo umožněno vystoupení mladého souboru z Českých Budějovic. Otevřme do široka brány přílivu mladých lidí do souborů a podpořme jejich někdy nejisté kroky konkrétními činy, čímž přispějeme k rozvoji a k formování osobnosti nového socialistického člověka a k dobrým perspektivám výchovy mladé generace. Rozhodná cesta naší KSČ v ideologické práci vyžaduje výraznou socialistickou angažovanost v naší kultuře, která bude mít bezseporu kladný význam pro celou naši socialistickou společnost.

Dovolu mi proto, abych vyslovil upřímné a srdečné poděkování všem pracovníkům politických a státních orgánů, všem členům Přípravného výboru Jiráskova Hronova za jejich práci, přípravu a organizaci celostátní přehlídky amatérského divadla v Hronově. Děkuji srdečně všem zúčastněným souborům, které se podílely na zdárném průběhu Jiráskova Hronova již po třiačtyřicáté. Srdečný a vřelý dík patří všem členům poroty za jejich neúnavnou a vzornou práci. Děkuji všem pracovníkům Závodního klubu Mistra Aloise Jiráska za jejich veškerou činnost v průběhu 43. Jiráskova Hronova. Srdečné poděkování patří naší mládeži z Pionýrské organizace našeho města za jejich pomoc při kolportaci veškerého tisku, děkuji našim pracovníkům na úseku služeb, obchodu a restauracím za vřelý a srdečný postoj k našim vzácným hostům. Děkuji všem našim občanům za vytvoření přátelského a srdečného prostředí našim souborům a všem hostům. Přeji velké rodině divadelních ochotníků hodně úspěchů v jejich práci a všichni věříme, že aktivita a politická angažovanost každého z nás se do budoucna musí stát základním kritériem našeho vztahu ke Komunistické straně Československa.

Drazí přátelé, uzavírám 43. Jiráskův Hronov a přeji si, abychom se všichni ve zdraví a spokojenosti sešli opět na 44. Jiráskově Hronově.

Na shledanou!

DŮSLEDNÝ TRÍDNÍ PŘÍSTUP, JEDNOTNÉ IDEOVĚ POLITICKÉ PŮSOBENÍ VE VŠECH OBLASTECH KULTURY SPOLU S OTEVŘENOU JEDNOZNAČNOU ANGAŽOVANOSTÍ PROFESIONÁLNÍCH I DOBROVOLNÝCH KULTURNĚ VÝCHOVNÝCH PRACOVNÍKŮ JSOU ZÁKLADEM DALŠÍHO ROZVÍJENÍ KULTURNÍ REVOLUCE.

Stanovisko KV KSČ k výsledkům a programu uskutečňování závěrů XIV. sjezdu strany v řídicí a kulturně politické činnosti národních výborů ve Východočeském kraji.

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O PŘEHLÍDCE

Ideový plakát, programový plakát a programová brožura:

Jaroslav Cheben, grafik, Hradec Králové

Výzdoba města:

Ivan Krejčí, posluchač AVU

Redakce Zpravodaje 43 JH:

dr. Petr Průša a Milan Marek, redaktoři

Spolupracovníci: *ing. Marie a Božena Kubrová,*

Lída Kružíková

Distribuce tiskových materiálů:

Iva Bradnová

Výstava Tradice proletářské kultury ve foyeru
Jiráskova divadla

*[připravilo Krajské kulturní středisko v Hradci
Králové, autoři Adolf Křešnička a Petr Průša]*

Fotografie 43. Jiráskova Hronova:

Karel Minc, Praha

Pavel Rejtar, Hronov

Akce Kruhu přátel Jiráskova Hronova:

Ochotnický bál — Velké Poříčí 3. 8. 1974

Zdeněk Nejedlý a Alois Jirásek —
přednáška dr. Zdeňka Dvořáka 4. 8. 1974

Oheň přátelství 2. 8. 1974

SOUTĚŽ VÝKLADNÍCH SKŘÍNÍ

Komise přípravného výboru 43. Jiráskova Hronova prohlédla včera 36 výkladních skříní ve městě a hodnotila výzdobu u příležitosti festivalu amatérských divadelních souborů. Vybrala a navrhla k odměně tyto organizace:

na 1. místo *POTRAVINY*

— za celkovou vhodnou výzdobu všech svých prodejen

na 2. místo *textilní výrobní družstvo DRUTKA*

— za kompozici vhodně spojenou s barevností a použitím látek

na 3. místo *městskou lidovou knihovnu*

— za celkové pojetí děl Aloise Jiráskova a propagaci divadelní tvorby ochotnických souborů.

43. JIRÁSKŮV HRONOV

VE FOTOGRAFII

KARLA MINCE

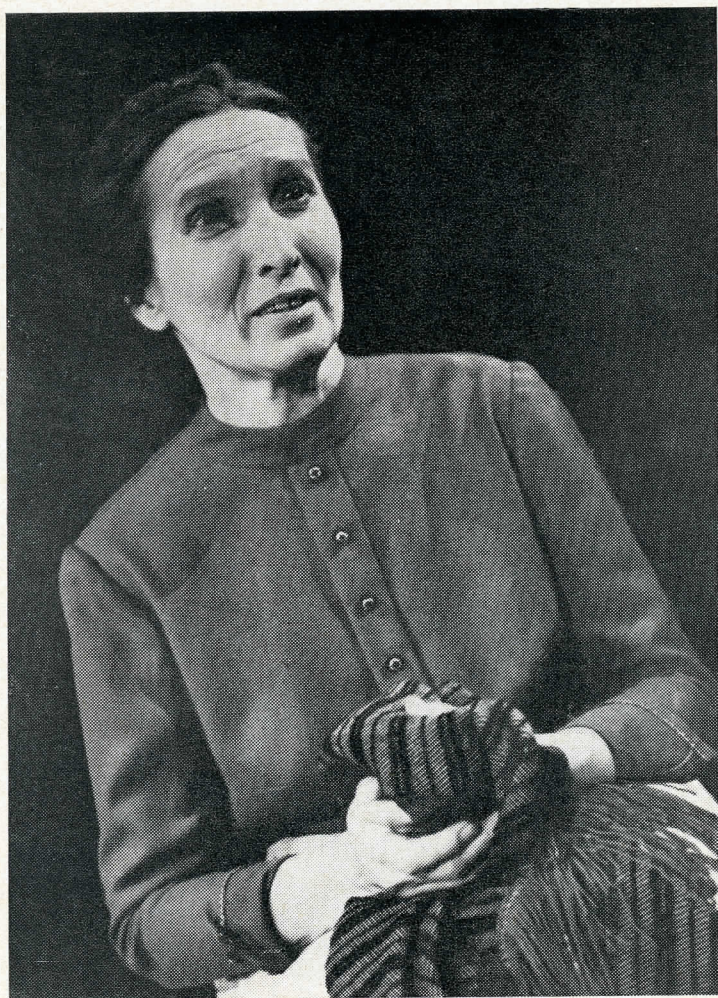
KUTNOHORŠTÍ HAVÍŘI

Josef Kajetán Tyl

Divadelní soubor ZK VŽKG Ostrava - Vítkovice

MATKA

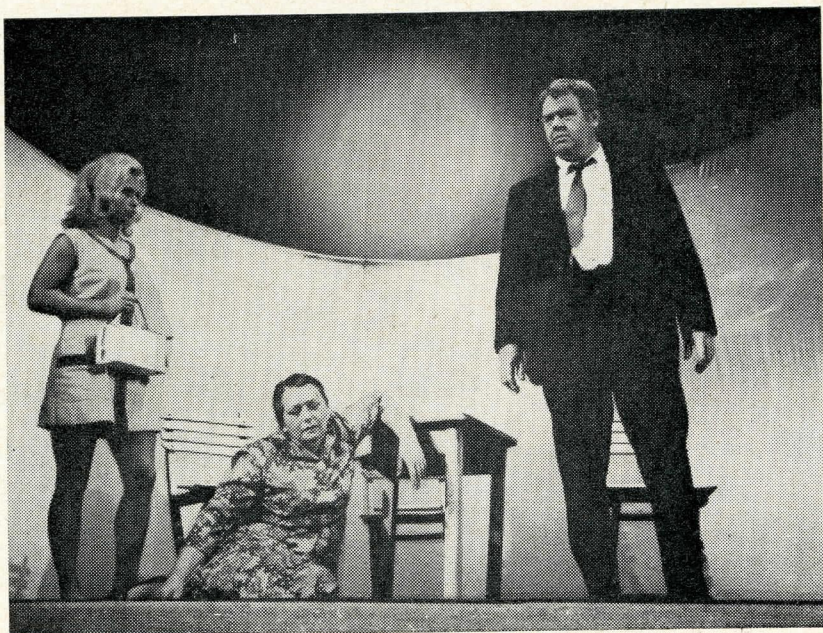
Maxim Gorkij — Bertolt Brecht

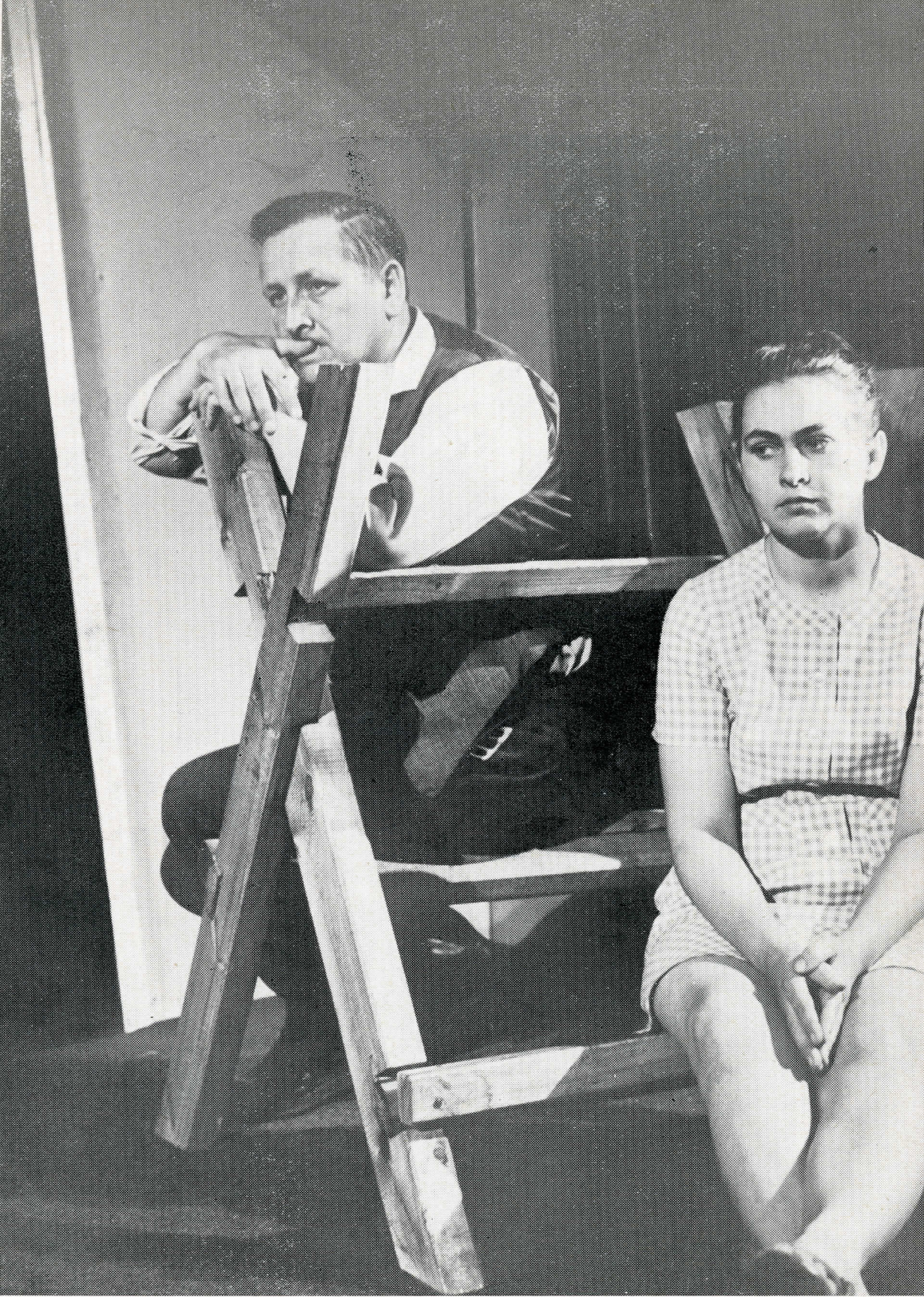
Slánská scéna, Slaný

KŘIŠŤÁLOVÁ NOC

František Hrubín

Div. soubor ZK PAL Magneton Kroměříž

LOŮ JMĚNEM NADĚJE

Herrmann Heyermans

Divadelní studio 3, Karlovy Vary

KDYŽ ROZKVETE AKÁT

Nikolaj Vinnikov

Divadlo pro 111, PKO České Budějovice

BRATR ŽAK

Ivan Olbracht

Divadelní soubor ZK Mír, Jaroměř

MRTVÉ DUŠE

N. V. Gogol — Z. Hedvábný

Divadelní soubor I., Škoda ZVIL Plzeň

PANÍ KALAFOVÁ

Vojtěch Cach

Divadelní soubor Letištního klubu, Bechyně

NOC V KRČME U VELKÉHO DIVIAKA

Ivan Sergejevič Turgeněv

Divadelní soubor DR ROH
Turčianských strojírén, Martin

PRŮBĚH JIRÁSKOVA HRONOVA

mimodivadelní programy — semináře
společenský život — návštěvníci přehlídky
slavnosti

*Předseda MěstNV František Macek
při zahajovacím projevu*

Pochodňový průvod k ohni přátelství.

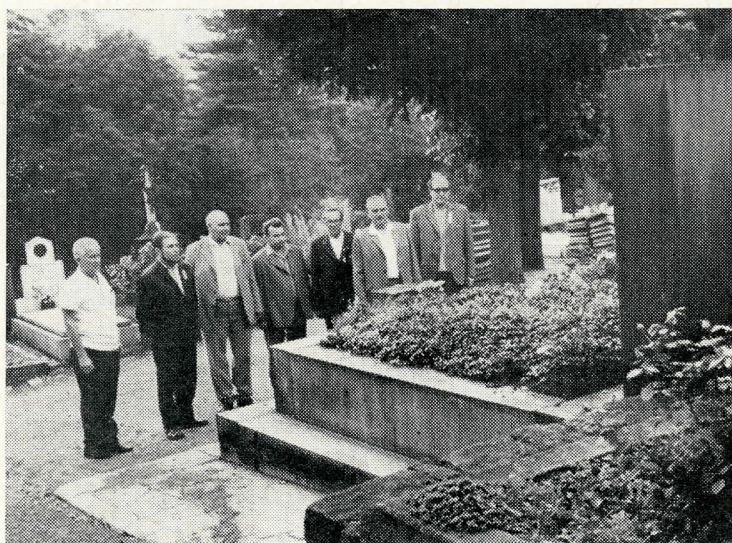
Igor Dojiva, předseda SČDO při slavnostním projevu u pomníku Aloise Jiráska.

PRACOVNÍ PROGRAM

Diskusní klub zahraničních delegátů na Jiráskově Hronově, vedený Jaroslavem Šindelářem, Radomilem Krylem a Radkem Kolesou. (Dole) Klub mladých při besedě v přírodě v Dřevíči. (Vpravo nahoře) Z diskusního klubu dr. Zdeňka Dopity. (Vpravo uprostřed) Delegace SČDO u hrobu Aloise Jiráska.

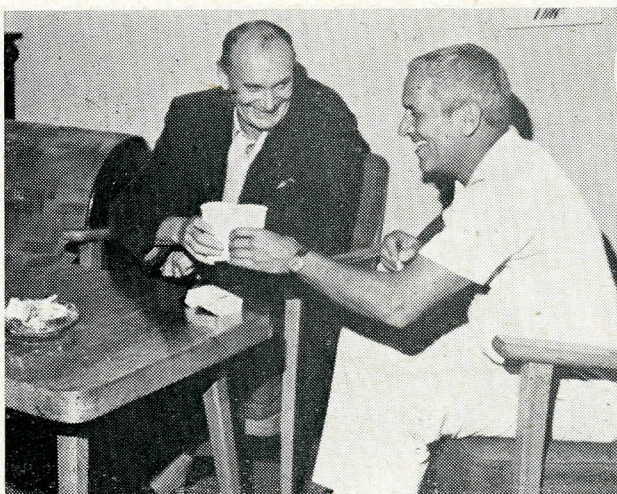

DENNĚ V HRONOVĚ

Václav Vavroušek vítá členy poroty na 43. Jiráskově Hronově.

*Předseda MěstNV František Macek při rozloučení se se souborem v obřadní síni hrnovské radnice (dole).
Režisér Václav Lohnický a fotograf Karel Minc (nahoře).*

MINISTR KULTURY ČSR
doc. dr. KLUSÁK, CSc.
na 43. Jiráskově Hronově

*Doc. Dr. Milan Klusák, CSc. při natáčení televizního
interviewu (vlevo) v rozhovoru s V. A. Maximovovou,
pracovnicí ministerstva kultury SSSR.*

SLAVNOSTNÍ ZÁVĚR PŘEHLÍDKY 11.8 1973

Předseda přípravného výboru Václav Vavroušek a místopředseda Aleš Šik při předávání ceny Pavle Hoffmanové.

ODBORNÉ HODNOCENÍ

43. JIRÁSKOVA

HRONOVA

ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ POROTY,
PŘEDNESENÉ RADKEM KOLESOU,
NOSITELEM VYZNAMENÁNÍ
ZA VYNIKAJÍCÍ PRÁCI, ŘEDITELEM
DIVADLA VÍTĚZNÉHO ÚNORA
V HRADCI KRÁLOVÉ

Končí 43. Jiráskův Hronov, národní přehlídka amatérského divadla na počest 25. výročí Vítězného února. Přehlídka výběrová, nesoutěžní, které nepředcházely přehlídky mezikrajské, ale návrhy jednotlivých krajů, vycházející ze znalosti špičkové úrovně souborů i ze společensko-politické motivace letošního Hronova. Z 19 návrhů soustředila výběrová porota repertoár.

Porota přehlídky se pokusila bezprostředně, plna čerstvých dojmů, zážitků a poznatků, odpovědět především na to, jaký kulturně politický smysl a úroveň měl 43. Jiráskův Hronov ve vztahu k faktu, že jeho uspořádání na počest 25. výročí Vítězného února nechťel být již od samého počátku jen formálním, konvenčním přístupem, k tomuto význačnému jubileu celé naší společnosti. Taková odpověď v souvislosti s velkým svátkem amatérského divadla obsahuje aspekty umělecké i společensko-politické alespoň v základních rysech. Není pochyb o tom, co bylo řečeno již při zahájení, že Únor 1948 je také počátkem nové etapy vývoje amatérského divadla, nového chápání jeho smyslu. Přispívat k rozvoji a formování osobnosti socialistického člověka, především mladé generace.

Je tedy alfou i omegou letošní přehlídky její dramaturgie v rámci daného záměru i s úsilím o potřebnou žánrovou pestrost. Lze říci, že dramaturgická kvalita letošního hronovského výběru je pozoruhodná a že podává přesvědčivý důkaz proto, jak spojení tradičního festivalu amatérského divadla s významným výročím celé společnosti zúrodňuje dramaturgickou aktivitu a odpovědnost v souborech. Byla poskytnuta řada impulsů — a to byl první aspekt výběru a byl podán i svým způsobem, pokud je to v osmi či devíti titulech vůbec možné, dnešní obraz skutečného stavu našeho amatérského divadla. Ale tak jako loni, chybí i letos současná socialistická dramatika, která především je povolána hovořit k problémům mezilidských vztahů našeho současného života a znovu a znovu nám vracet před oči náš ideál člověka jako tvůrce společenských hodnot i sebe sama. Je pravda, že v současné české tvorbě není ještě dostatečný výběr, ale je k dispozici ne právě málo dobrých prací z tvorby sovětských i slovenských autorů. Autorsky se však jeví poslední období i v českých zemích jako příslibnější proti létům předchozím a není tedy třeba čekat s iniciativou při uvádění nových textů jen na další společenskou výzvu a příležitost, i když i těch bude v nejbližších letech dost. Otázka současné tvorby na amatérském jevišti není zanedbatelná ani z hlediska tvůrčího, inscenačního. Protože především nově vyvstálými společenskými potřebami a upřímným úsilím o ztvárnění jejich obrazu, je možno vyburcovat ve větší míře i umělecky nové a svěbytné inscenační postupy bez přemíry dramaturgicko-režisérské redukce, s plnokrevným rozeznáním všech prvků divadelního díla.

Vraťme se k dnešku — hodnocení jednotlivých inscenací a základní závěry poroty ve vztahu k nim i k některým neodbytným problémům, které vyvolaly, bylo předneseno na volné tribuně. Bezprostřední dojmy a dílčí závěry po zhlédnutí inscenací byly naplní diskusních klubů, jejichž tematické nebo oborové rozrůdnění se jeví pro příští léta jako potřeba. A konečně celý Hronov se stal ve dnech jeho konání velikou diskusní tribunou o tvaru a smyslu amatérského divadla. Je tedy možno vyslovit v tomto závěru již jen ty nejzákladnější rekapitulace z jednotlivých inscenací. Jsou zde dva základní problémy — schopnost podtrhnout ideový smysl té které inscenace a zhodnotit své schopnosti ve vyjádření obsahu a formy toho kterého textu.

J. K. Tyl — *Kutnohorští haviři* — *Divadelní soubor ZK VŽKG Ostrava-Vítkovice*
Souboru se v zásadě podařilo vyjádřit aktuální Tylovu průkopnickou myšlenku o úloze mas v dějinách. Soubor vyšel z úpravy režiséra Antonína Kurše i z jeho inscenační koncepce. Představení je opřeno především o dobrý herecký výkon Františka Arletha v postavě Opat a dobrou práci s komparesem.

Slánská scéna, dramatický odbor ZK ROH Slaný — *Maxim Gorkij-Bertolt Brecht: Matka*

V radikální dramaturgické úpravě uvádí soubor vysoce angažovanou hru, která se soustřeďuje na zdůraznění nutnosti revolučního činu a vede k poznání pravdy ve třídní společnosti. Režijně toto představení dokazuje výhody odpovědné profesionální pomoci v promyšlenosti celkového ideového výsledku i v přesném postižení možnosti amatérských herců. Slánští vrátili na jeviště Hronova neoddelitelnou součást světového divadla — apelativní divadlo politické.

ZK PAL Magneton, Kroměříž — František Hrubín — Křišťálová noc

Profesionální režie Aloise Hajdy si mohla na základě dlouhodobé spolupráce se souborem dovolit vyhraněnou koncepci. Její klad je v tom, že na jedné straně odhaluje společensky adresnou základnu Hrubínova textu, její zápor je v tom, že na druhé straně klade na amatérské herce příliš velké nároky z hlediska stylu práce.

Divadelní studio D 3 Karlovy Vary — Herrmann Heyermans — Loď jménem Naděje

Soubor uvedl hru v novém překladu a sympatické na jeho práci je to, že se neobával hledat ve starší dramaturgii hru s divadelními kvalitami. Problémem inscenace je míra pravdivosti pohledu na skutečnost doby zlomu století, na prostředí, kde se příběh odehrává, což je často nahrazováno jen vnějšími prostředky, které i zastírají sociální konfliktnost hry, v níž je její hlavní historický význam.

Divadlo pro 111, České Budějovice — Nikolaj Vinnikov — Když rozkvetne akát

Experimentující soubor použil textu sovětského autora k parafrázi jeho základního tématu. Představení se natolik vzdálilo původní předloze, že je ho třeba pokládat za samostatný jevištní útvar. Skutečnost, že se v něm objevují některé konvenční prostředky a že celek působí více jako pásmo etud, způsobuje, že lze tuto inscenaci pokládat spíše za estrádu než za pokus o celistvé jevištní dílo. Se všemi důsledky její mizivé společenské účinnosti.

ZK Mír, Jaroměř — Ivan Olbracht-Karel Pokorný — Bratr Žak

Soubor sáhl po dramatizaci, která vyjádřila smysl Olbrachtova přínosu pokrokové, socialisticky orientované kultuře. Přes nevyváženost jednotlivých hereckých výkonů, nedořešené scénické přechody, zdlouhavost spádu, mluví pro inscenaci její myšlenková cílevědomost a pozoruhodný výkon představitel role Fricka.

Divadelní soubor I. ZK Škoda Plzeň — N. V. Gogol-Z. Hedvábný — Mrtvé duše

Hedvábného dramatizace uskutečňuje významový posun hry, dokonponovává prolog a závěr a její inscenování je mimořádně náročné. Soubor se více soustředil na příběh hry, který zasadil do dobře propracovaného a působícího vnějšího rámce a naplnil dobrou hereckou prací. Gogolova bojovnost, jasná společenská kritičnost a smysl Gogolových mrtvých duší není vždy v tomto představení dostatečně čitelný.

Divadelní soubor OB a Letištního klubu v Bechyni — Vojtěch Cach — Paní Kalafová

V tomto případě je třeba hovořit o nezdařené amatérské práci, která si však bere nepopíratelnou hodnotu, schopnou vyjádřit tematicky základní požadavek národního festivalu ZUČ, zaměřeného k oslavám 25. výročí Vítězného února. Soubor je teprve na začátku svých zkušeností a proto je těžko souměřitelný ve výsledku své práce s ostatními hronovskými inscenacemi.

Divadelní soubor Domu kultury ROH Turčianských strojiren Martin — I. S. Turgeňev — Noc v krčmě „U velkého diviaka“

Dramaturgicky zajímavý závěr Jiráskova Hronova ukázal málo známou stránku tvorby ruského klasika. Soubor zvolil náročnou formu vyjádření díla, která klade značné požadavky i na profesionální herce.

Naprostou většinou hronovských inscenací letošního roku se táhne jako významný klad, dramaturgického hledání a nacházení. Současně však je zřejmá nevyváženost jednotlivých inscenačních složek a prvků, markantně se prosazuje režisér ve výkladu autorovy či dramaturgovy předlohy, mnohdy na úkor herce, nejvíce na úkor scénografa, choreografa a hudebníka, což ale neznamená — a to je dobře — že se prosazuje režisérismus. Hledání zajímavé koncepce inscenace je rozhodně dobrý impuls i pro celé amatérské divadelnictví, je to prvek kladný, pokud ovšem nejde o touhu po originalitě nad únosnou míru smyslu inscenace. Původnost vlastního tvůrčího přínosu je jedním ze základních měřítek hodnot, avšak není jím originalita určité výlučnosti, ostatně na Hronově už po dvakrát opakovaná „originalita“. O tvůrčím stylu a vlastní poetice lze mluvit teprve tehdy, dochází-li k vědomému výběru prostředků, ne k inventarizaci gagů. Neboť umění je výběr, usilující o pregnantní vyjádření autorské, společenské platné myšlenky. Amatérské divadelnictví není přece jenom hraní si na divadlo, je to poctivé, osobní obětí piňnášející úsilí o divadelní tvorbu, která ve vzácných případech vydá plody uměleckého díla. To je ve stejné míře či omezení vlastní i divadlu profesionálnímu a v tom existuje jen jedno jediné divadlo s velkým D. V tom je velikost, ale i odpovědnost amatérské práce i její cílevědomá hravost a radost. V tom i nejlépe placený profesionál by měl zůstat amatérem.

Pozornost a péče stranických a státních orgánů všech stupňů, vytvořila i letos všechny podmínky pro úspěšná a smysluplná setkání amatérských divadelníků. Přítomnost nejvyšších představitelů stranických orgánů Východočeského kraje na několika představeních jednoznačně podtrhla kulturně politický smysl 43. Jiráskova Hronova. Početná účast zahraničních hostů, oddaných přátel ČSSR a jeho divadelnictví, jejich reageance na celý průběh Jiráskova Hronova, ale především zasvěcené pochopení všech jevištních impulsů dokumentuje nikdy nekončící působnost divadla jako fenoména míru a porozumění. V době, kdy se politikům socialistických zemí stále účinněji daří umlčovat zbraně, dostává se kulturním a uměleckým pracovníkům těchto zemí stále naléhavější možnosti rozeznít mýzy, tedy i Thálii. Myšlenkově přesněji a bohatěji emotivně naléhavěji a tvarově zajímavěji, rcenezivát divadlo ne jako hlasatele ideového smíru, ale jako sjednocovatele společenského vědomí o změnitelnosti světa k obrazu pracujícího člověka, k obrazu dělnické třídy, která právě v tomto roce slaví čtvrtstoletí svého vítězství v rozhodujícím třídním střetnutí našich moderních dějin.

V tomto smyslu je funkce divadla nekončící a plně platná a prosazující se dokonce i v těch etapách vývoje, které ji popíraly a odmítaly. Stále platí Fučíkova slova, že divadlo je sociální skutečností více než kterýkoliv jiný druh umění. Naplňovat vědomou tvorbou tuto pravdu je motorem úsilí i zárukou růstu kvality divadla, což výrazně signalizují i některé prvky letošního Jiráskova Hronova.

Společensko politických impulsů v nejbližších letech bude pro cílevědomou tvorbu tolik, že již dnes by se měly soubory zamýšlet nad tím, jak se s nimi neformálně a bez laciného konjunkturalismu vyrovnají, neboť poctivý a vnitřně zapálený přístup k těmto impulsům znamená současně i možnost růstu jednotlivců i kolektivů v harmonicky vyvážené a pracovně občanské a umělecky celistvé socialistické osobnosti. Mám na mysli 30. výročí SNP jehož vrchol zasáhne právě do doby konání 44. Jiráskova Hronova, 30. výročí osvobození ČSSR Sovětskou armádou a současně 45. Jiráskova Hronova, 30. výročí Vítězného února v roce 1978 a 50. Jiráskův Hronov v roce 1980. Kolik je to příležitostí pro původní českou a slovenskou tvorbu, pro tvorbu socialistických zemí, pro čerpání z české a slovenské revoluční poezie a prózy.

Perspektiva Jiráskových Hronovů tedy nepochybně narůstá téměř geometrickou řadou. A jen kulturně politickým myšlením velmi omezený člověk by mohl tvrdit, že se do této perspektivy nehodí Alois Jirásek. Podívat se na jeho dílo např. takovými očima, jak to naznačuje tvůrčí přístup Jozefa Budského k české klasice vůbec, je velkým a živým úkolem, zejména pro mladou generaci, již budou příští Hronovy stále více patřit.

Pro naplnění všech těchto perspektiv je třeba také vytvářet stále činnější a pevnější půdu i v základním pracovním a odborném aktivu Jiráskových Hronovů i jeho jednodušší souhrnu.

Hronovským závodům, podnikům, hronovským občanům a jejich nesmírně pracovním představitelům ve vedení MěstNV patří upřímný dík.

Společensky cílevědomé nádherné a nenapodobitelné tvůrčí posedlosti amatérských divadelníků patří na závěr 43. Jiráskova Hronova to nejprostší — za to však nejupřímnější: Zlomte vaz a na shledanou na 44. Jiráskově Hronově.

VĚČNÁ TOUHA HLEDAČSTVÍ

Vladimír Hrouda

Ceny byly uděleny a letošní národní přehlídka ochotnických divadelních souborů, 43. Jiráskův Hronov, skončila. Ne však tak docela. Jak řekl umělecký ředitel Divadla Vítězného února z Hradce Králové soudruh Radek Kolesa, hodně se během těch devíti dnů v Hronově diskutovalo o charakteru přehlídky a její budoucnosti. Divadelní amatéry čeká mnoho práce, aby se ctí naplnili výročí, která jsou před námi. V příštím roce oslavíme 30. výročí Slovenského národního povstání a o rok později si připomeneme 30. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou. Nebude jednoduché v oblasti umělecké tvorby, tedy i u ochotníků, tento úkol splnit. To, co však 650 našich i zahraničních hostů spolu s mnoha stovkami diváků celého náhodského okresu vidělo od 3. do 11. srpna v Jiráskově divadle v Hronově, dává předpoklad, že příští dva ročníky vrcholné ochotnické soutěže budou znamenat nástup do další etapy. Možno říci, že právě ten letošní to předznamenal.

Potěšující byl už výběr a dramaturgie celé letošní přehlídky. I když i zde by se dala vytknout například malá pozornost současnému českému dramatu nebo nedostatečné hledání v oblasti nových her autorů zemí socialistického tábora, především pak sovětských. Přes tyto dílčí nedostatky však 43. Jiráskův Hronov ukázal, jakou cestou se divadelní amatéři ubírají, kam směřují ve svém ideově uměleckém zápase o socialistické ochotnické divadlo. Z devíti inscenací, které hronovští diváci viděli, vycházela většina z pohledu i pozic boje nového se starým. Tento problém nebyl řešen všeobecnými humanistickými postoji, ale tvůrci se ho snažili ukázat z jasného třídního hlediska. I většina ostatních představení vycházela z kritického pohledu na zanikající společenský řád. Tyto obecné problémy byly uměleckou formou situovány a typizovány na jednotlivé postavy či sociální skupiny.

K prvé skupině her patří především Gorkého-Brechtova Matka, Tylovi Kutnohorští havíři, Cachova Paní Kalafová, Heyermansova Loď jménem Naděje, ale i Hrubínova Křišťálová noc. K té druhé pak Gogolovy Mrtvé duše a Turgeněvova hra Noc v hospodě U velkého divočáka, svým způsobem i Olbrachtův Bratr Žak. Výjimku tvořilo uvedení komedie Když rozkvete akát. Výběr tedy dobrý. Podíváme-li se však na režijně inscenační ztvárnění, ne ve všech případech můžeme být spokojeni. Ke kladem však nesporně patří, že většina uváděných her přivedla na jeviště zástupce dělnické třídy — pracující, samozřejmě v zápase se svými třídními nepřáteli.

Podíváme-li se, jak naplňovaly inscenace jednotlivých her odkaz Února 1948, vidíme, že snaha vybraných souborů, které hostovaly na 43. Jiráskově Hronově, byla poctivá, že však ne každý dovede se stejným mistrovstvím ztvárnit dílo dramatikovo tak, aby silou myšlenky a výrazným uměleckým tvarem dovedlo plně strhnout diváka pro krásný a velký cíl, jakým je společnost bez ponížených a pánů. A právě o to šlo dělnické třídě v únoru 1948. To se také správně snažili postihnout i inscenátoři, herci a všichni ostatní, kteří se aktivně podíleli na letošní národní přehlídce ochotníků.

Zvláštností bylo, že úvodní představení, které v minulých ročnících patřilo pravidelně některé z Jiráskových her, mělo letos revoluční charakter. Inscenace Tylových Kutnohorských havířů měla nejen sociální a národnostní podtext, ale režisér B. Křanovský vycházel z odkazu A. Kurše a vytvořil představení, v němž především jde o třídní spor. Zcela nezakrytě k uměleckému ztvárnění zápasu dělnické třídy se vykořisťovateli dochází v inscenaci Gorkého-Brechtovy Matky v provedení Slánské scény ze Slaného. Režisér J. Wágner, člen uměleckého souboru Divadla E. F. Buriana z Prahy, vycházel při koncipování hry z hereckých možností každého jednotlivce. Vzniklo tak působivé a myšlenkově závažné představení, kde dominovala hlavní představitelka P. Hoffmannová v roli Pelageji Vlasovové — matky. Škoda jen, že nebyla stejně citlivě řešena i scéna, která působila až neústrojně „modernisticky“ při realistickém hereckém projevu. Celou hru prozařovalo nadšení, s nímž Slánští hráli. To však lze říci i o všech ostatních.

Divadelní soubor ZK ROH Pal-Magneton z Kroměříže sehrál v Hronově Hrubínovu Křišťálovou noc v režii J. Hajdy, režiséra Divadla pracujících z Gottwaldova. K nastudování přistupoval režisér vlastním viděním. Vzniklo komediální představení, v němž se trochu ztrácela typicky hrubínovská lyrika, kterou hra bezpochyby má. Na celé inscenaci byla vidět cílevědomá práce režiséra s ochotnickými herci. Kus dobré a poctivé práce odvedli především L. Cápková a L. Tvarůžek v rolích manželů Strunových. Mnohým by se mohlo zdát, že Hrubínova hra neodpovídá zařazení do pětic dramát, řešících třídní podstatu světa. Jejím základem je však boj proti maloměstáctví a měšťáctví a jejich ideologickému podhoubí, jímž je buržoazní teorie. A to už je i třídní zápas.

Širší veřejnost dnes téměř nezná jméno holandského novináře a spisovatele Herrmanna Heyermanse, jehož dramatické dílo, jakož i ostatní tvorba, straní utlačovaným. Začátkem století a ve 20. letech byl oblíbený autorem zejména dělnických ochotnických souborů. Divadelní studio D 3 z Karlových Varů ho znovu objevilo pro naše jeviště. Překladatel a režisér M. Honsa si vybral z jeho díla hru Loď jménem Naděje, sociální drama odhalující chamtivé nelidské zájmy podnikatelů — rejdářů, kteří pojišťovali lodě, ne však už posádku, a vysílali ji na moře, i když bezpečně věděli, že plavidlo je shnilé. O jedné takové tragédii vypráví Heyermansova hra. Ukazuje příběh žen námořníků, které zůstávaly bez živitelů. Režisér se sice více zaměřil na milostný motiv, i v něm se však odráží drsná realita kapitalistického světa.

Podle programu mělo Divadlo pro 111 z Českých Budějovic, které pracuje při Parku kultury a oddechu, sehrát hru Nikolaje Vinnikova Kryž rozkveté akát. Bohužel ze sovětského autora zůstala jen základní zápleтка. Upravovatelé vytvořili plytkou estrádu, mnohdy z otřelých zábavných výstupů a gagů. Autor by hru nepoznal. Jestliže se kdysi mluvílo o černobílém obrazu naší literatury, divadla, filmu apod., pak inscenace Česko-budějovických tuto teorii přímo prokazuje. Soubor je složen z mladých amatérů. To však je, a především režiséra, neomlouvá, aby si dovolili takové zjednodušení a pokřivení hry, s jakým přijeli do Hronova. Na jedné straně vytvořili naivní, až přiblíblé profesoři a jako protihráče jim postavili čestné a téměř dokonalé studenty. Opravdu podivná praxe, když se soubor kryje za jméno sovětského dramatika Vinnikova. Ukazuje to neserióznost inscenátorů. Stejně „pozoruhodně“ se však projevovalo i hodnocení v Zemědělských novinách, kde recenzent, důhviproč, právě tuto hru vyzdvihl jako nejlepší, přestože odborná porota v hodnocení mimo jiné napsala, že „tuto inscenaci lze spíše pokládat za estrádu než za pokus o celistvé jevištní dílo, se všemi důsledky v její mizivé společenské účinnosti“. Je s podivem, jak právě list, který by měl mít zvlášť blízko k amatérskému divadlu, protože se obrací k venkovským čtenářům, plete pojmy v této oblasti zájmové umělecké činnosti.

Značně náročný úkol si vzal Divadelní soubor Vrchlický ZK Mír, Jaroměř. Do Hronova přivezli Pokorného dramatičtí Olbrachtova Bratra Žaka. Hru nesmírně náročnou na psychologické ztvárnění postav a jejich náhlých duševních zvratů. Právě v těchto situacích bylo nejvíce nedostatků v režijní i herecké práci. K nejlepším patřila postava Frickova, jak ji vytvořil J. Wagenknecht. Další soutěžní představení, Gogolovy Mrtvé duše v provedení Divadelního souboru ZK ROH Škoda Plzeň, patřilo k těm, která byla příznivě přijata odborníky i diváky. Režisérka S. Trčková udělala živé představení s dobrými hereckými výkony. Představitelé jednotlivých rolí se snažili postihnout vnitřní podstatu svých postav, což se jim většinou podařilo.

K nejslabším představením patřila inscenace hrv V. Cacha Paní Kalafová v nastudování Divadelního souboru letištního klubu a Osvětové besedy v Bechyni. Výběr a nastudování tohoto dramatu byly jistě míněny dobře. V tomto případě však už jen dobrá snaha nestačí. Hra sama je náročná na ztvárnění postav, které jsou jasně vyhraněny buď kladně, nebo záporně. Záleží velmi mnoho na režisérovi a hercích, aby je oživil. To se Bechyňským nepodařilo ani v mimice, ani v mluveném projevu. Inscenace tak zůstala pod úrovní celé přehlídky.

Závěrečný večer patřil slovenskému souboru z Martina. Členové Divadelního souboru Domu kultury Turčianských strojů se hráli jednoaktovku I. S. Turgeněva Noc v hospodě U velkého divočáka. Hostující režisér S. Párnický vytvořil s členy souboru pěkné představení s výbornými hereckými výkony. I když byl letos Jiráskův Hronov českou národní přehlídkou, pořadatelé pozvali slovenský soubor nejen jako výraz vzájemnosti obou národů i v oblasti amatérského divadla, aby se zachovali kontinuitu Jiráskových Hronovů, kde téměř na každém ročníku vystupoval i soubor slovenský.

Dílčí nedostatky v režijní a herecké práci jednotlivců i souborů nic neubírají na tom, že letošní přehlídka byla důstojným vyvrcholením celoroční práce stovek a tisíců nadšenců, kteří svůj volný čas věnují umělecké tvorbě. Vyjadřují tím zároveň snahu,

že nechtějí jen pasívně spotřebovávat kulturní hodnoty, ale i aktivně se podílet na jejich tvorbě. Představení rovněž ukázalo, že ochotníkům nejde o ledajakou hodnotu, ale o takovou, která pomáhá jak rozvoji socialistického umění, tak formování samotného tvůrce i diváka. V tom je pozitivní přínos zájmové umělecké činnosti ochotníků. I když žijí a pracují jako ostatní jejich spolupracovníci, snaží se o něco víc postihnout tvůrčím způsobem skutečný život — sama sebe. Soubory, které však přistupují na různé čistě formální záležitosti, jak jsme mohli vidět třeba při inscenaci Divadla pro 111 z Českých Budějovic, rozměňují a posunují hodnoty umělecké tvorby do oblasti bezduché zábavy, kdy se divák jen chvilkově baví. V takovýchto případech se ztrácí myšlenková hloubka autorova textu a divadla jako umělecké formy vůbec, a tudíž se ztrácí samo divadlo, protože nemůže existovat pouze jako forma bez myšlenky.

Je potěšitelné, že 43. Jiráskův Hronov, který byl ve znamení jak 25. výročí Února — vítězství pracujících, tak pětadvacetiletí socialistických Jiráskových Hronovů, vcelku splnil očekávání. Nelze však srovnávat a brát na amatéry měřítko jako na profesionály, kteří jsou denně na jevišti, před kamerou, mikrofonom. Členové ochotnických souborů se snaží vedle své profese proniknout i do tajů umění. Věnují tomu všechn svůj volný čas a mnohdy přinášejí i osobní oběti. I to je třeba ocenit v jejich práci. Stejně tak jako jejich nadšení a lásku, s jakou to vše tvoří. Ne vždy a ne vše se povede, to platí stejně u ochotníků jako u profesionálů.

Hronovské přehlídky, především však ty po roce 1948, nebyly slavnostní záležitostí, ale především dílnou ochotnického divadla, ve které se diskutovalo, která přinášela nové podněty pro jeho další rozvoj. Nejinak tomu bylo i letos, kdy se divadelní amatéři jednoznačně a plně přihlásili jak k odkazu Února, tak i odkazu DDOČ. Tím se stal 43. Jiráskův Hronov významnou kulturně politickou událostí.

Strana a státní orgány podporují rozvoj zájmové umělecké činnosti. Věnují značné finanční prostředky a snaží se vytvořit optimální podmínky pro práci. Bude záležet na odborových orgánech i na Svazu českých divadelních ochotníků, jak využijí těchto možností v zájmu celé naší socialistické společnosti.

Rudé právo 18.. srpna 1973.

O SOCIALISTICKÉ AMATÉRSKÉ DIVADLO

Milena Veselá

Úvodem je třeba říci, že kdo od letošního 43. Jiráskova Hronova očekával výjimečné inscenace, byl zklamán. Obrážel se na něm stav našeho současného amatérského divadla, pokud je vůbec možné z devíti inscenací ho vysledovat.

Čím však byl letošní divadelní Hronov pozoruhodný a čím se lišil od posledních ročníků?

Pozoruhodná a žánrově pestrá byla dramaturgie souborů, která upustila od snah následovat výběrem her a jejich inscenováním profesionální divadlo a pokusila se jít jednou s větším, podruhé s menším úspěchem vlastní cestou.

K hlubšímu zamyšlení však nutí např. skutečnost, že se v celé naší republice nenašla jedna dobrá inscenace některé z her A. Jiráka. Česká klasika byla na letošním Jiráskově Hronově zastoupena jen inscenací J. K. Tyla Kutnohorští havíři. Soubor ZK VŽKG Ostrava-Vítkovice dokázal přesvědčivě vyjádřit Tylovu myšlenku o úloze mas v dějinách, k jejímuž vyznění přispěla především dobrá režijní práce s komparsem.

Polemiku mezi diváky, zda hra patří, či nepatří na scénu, má-li co říci, či nemá, vyvolala inscenace Brechtovy adaptace Gorkého hry Matka, zredukovaná souborem ZK ROH Slaný na apelativní divadlo poezie. Režisérovi J. Wágnerovi se podařilo inscenaci sugestivně vyjádřit problémy lidských vztahů uprostřed vyjatých třídních zápasů. Neřekla-li inscenace divákům nic víc než to, že není postojů, které by nebyly postojí politickými — řekla dost a zdůvodnila tím svou potřebnost na našich jevištích.

S náročným výběrem hry přišel i soubor ZK PAL-Magneton z Kroměříže. Uvedl Křišťálovou noc Františka Hrubína. Divák se během představení nejednou zasmál, zároveň se však zamýšlel nad tím, kolik v nás ještě přežívá maloměstské hamižnosti a chamtivosti. Kromě představení Matky bylo kroměřížské představení druhé, jež mělo profesionální režii. V tomto případě však režisér kladl na amatérské herce příliš velké nároky. Herecké výkony byly značně nevyrovnané. Výstižně ztvárněné postavy Aloise Struny a jeho ženy patřily v interpretaci L. Tvarůžka a L. Cápkové k nejúspěšnějším. Výprava i scénická hudba však představení oslabila.

Za objevnou dramaturgii lze považovat málo známou hru H. Heyermanse Loď jménem Naděje, kterou v novém překladu uvedlo Divadelní studio D 3 z Karlových Varů. Žel, souboru se nepodařilo vytvořit drama s ostrými liniemi. Sociální konflikt hry, v němž je její hlavní dobový význam, zanikal v opakovaných situacích, rozvleklosti textu a v nevyvážených hereckých výkonech, většinou zvládaných vnějšími prostředky.

S odvážným experimentem přišel v pořadí třetí divadelní soubor pracující s profesionálním režisérem: Divadlo pro 111 z Českých Budějovic. Uvedlo v kabaretním zpracování hru sovětského autora N. Vinnikova Když rozkveté akát. Názor poroty: „Inscenace byla více estrádou než pokusem o celistvé jevištní dílo a nevhodně použitý text sovětského autora k parafrázi jeho základního tématu měl za následek

niživou společenskou účinnost.“ Trochu neoprávněná výtku. Původní hra není ani natolik společensky závažná, ani natolik autorsky zdařilá, aby neprovokovala k zdařilejším úpravám. Režiséru A. Baštovi se podařilo rozehrát fantazii, hravost a nápady mladých lidí do bohaté škály gagů, pobavit, ale i v mnohém poučit diváky. V přirozeném projevu mladých lidí byla patrná radost z tvořivé práce, kterou se režisérovi podařilo ztvárnit ve vyvážený celek a připomenout, jak lze zároveň rozšířit žánrovou paletu divadla.

S inscenací V. Cacha Paní Kalafová se na hronovské jeviště po několikaleté odmlce vrátil jeden z armádních souborů. Myslím, že jeho inscenace, poznamenaná základními nedostatky začínajícího amatérského souboru, na Hronov vůbec nepatřila.

Inscenace náročných her I. Olbrachta — K. Pokorného: Bratr Žak (soubor ZK Mír Jaroměř) a N. V. Gogola Mrtvé duše, i když byly záslužným dramaturgickým podnětem, byly nad síly obou souborů. Na inscenaci Jaroměřských byla pozoruhodná práce na budování vztahů a herecký výkon J. Wagenknechta (Fricek); na inscenaci Plzeňských dobrá jevištní řeč a bravurní podání A. Rychtaříkové v roli Shánělký.

Mimořádně zajímavá byla závěrečná inscenace souboru z Martina Noc v krčme „U velkého diviaka“. Přestože jsme mohli inscenaci před nedávnem vidět na televizních obrazovkách, zvolil soubor pro poměrně málo známou tvorbu tohoto ruského klasika náročnou formu sdělení, která, ačkoliv byla poznamenaná nejděním nedostatkem, byla ukázkou mimořádných hereckých kvalit slovenských amatérů a vysoké úrovně slovenského amatérského divadla.

Jiráskovy Hronovy nelze hodnotit jinak než v kontextu celého našeho amatérského divadelnictví. Zatím nevíme mnoho o souborech v nejrůznějších koutech republiky, které se na Jiráskův Hronov nedostaly, i když v místě svého působení sehrály nejdenní významnější roli než soubory, které se čas od času nebo pravidelně na Jiráskův Hronov vracejí.

Na základě poznatků z několika posledních Jiráskových Hronovů můžeme však uvažovat o tom, co dělat, aby ochotnické divadlo v příštích letech přineslo naší socialistické společnosti co nejvíce tvůrčích podnětů a hodnot. Společensko politických impulsů v nejbližších letech pro cílevědomou tvorbu budou mít soubory několik: 30. výročí osvobození ČSSR Sovětskou armádou, 30. výročí SNP, 30. výročí Vítězného února a v neposlední řadě 45. výročí Jiráskova Hronova.

Ve většině letošních hronovských inscenací se zrcadila na jedné straně snaha po usilovném hledání, na straně druhé však inscenace upozornily na nevyváženost jednotlivých inscenačních složek a prvků. Slabou stránkou amatérských inscenací zůstává složka scénografická, choreografická i hudební. Letošní Hronov ukázal, že si už mnozí profesionální umělci našli cestu k dlouhodobé perspektivní spolupráci s amatérskými divadelními soubory, která může přinést užitek tehdy, zakládá-li se na dobrovolnosti a vzájemném porozumění. Amatérské divadlo především v posledních letech trpí nedostatkem režisérských osobností, které v inscenovaných hrách nejdou jen po líteře textu a dokáží i s určitými riziky přinést objevné inscenace.

Cílevědomá práce souborů není však závislá jen na osobnosti režiséra. V úrovni souborů se zrcadlí i práce metodiků kulturních zařízení. Pozitivním přínosem letošního Jiráskova Hronova proto byla skutečnost, že ústřední porota upustila od hodnocení souborů a těžiště své práce položila do klubů, s jejichž účastníky hovořila o základních problémech jednotlivých inscenací. Nová koncepce a změna obsahové náplně klubů, vypracovaná Ústavem pro kulturně výchovnou činnost, přiměla metodiky a delegáty souborů k aktivní účasti v diskusních tribunách o smyslu amatérského divadla. Zbavila je pasivní role posluchačů a přiměla vyjasňovat si kolektivně představy o dalších cestách amatérského divadla v socialistické společnosti. Účast v klubech byla nebývale vysoká.

Početná účast zahraničních hostů především ze socialistických zemí byla příslibem k navázání úzkých kontaktů a k výměně repertoáru mezi jednotlivými divadelními soubory různých zemí, které stále pocítují nedostatek dobrých her se současnou tematikou.

Pozitivním rysem posledních dvou let je skutečnost, že tradiční soubory příchodem mladých lidí mládnou a že přibývá divadelních souborů mladých. Bylo to cítit i na letošním Hronově. Mladí měli svůj klub. Měl seminární charakter s pevným denním řádem. Pod vedením profesionálních divadelních pracovníků A. Bašty, herce a režiséra Mladého divadla z Českých Budějovic, V. Kotvy, herce pražského Činoherního klubu, a S. Pavelkové z LŠU v Ostrově nad Ohří, kteří mají dlouholeté zkušenosti v práci s mladými kolektivy, se účastníci klubu v etudách, v pohybové a hlasové výchově prakticky seznamovali s hereckou prací. Týden je opravdu krátká doba, která stačila jen k základní orientaci a k tomu, aby si uvědomili, jak zodpovědná a náročná je herecká práce. Buď na Ústavu pro kulturně výchovnou činnost, jakou další formu vzdělávání mladým lidem zprostředkuje, aby po roce mohli pokračovat v práci v hronovském klubu.

Pro 600 účastníků byl letošní Hronov opravdu školou. Škoda, že mezi nimi chyběli delegáti institucí a společenských organizací, které jsou nositeli Zásad zájmové umělecké činnosti; více pozornosti by si národní přehlídka zasloužila dokonce i od vyhlásovatelů těchto Zásad zájmové umělecké činnosti (ministerstva kultury, ministerstva školství, České rady odborových svazů, českého ÚV Socialistického svazu mládeže). Vždyť jen v úzké spolupráci s kulturně výchovnými zařízeními lze zajistit souborům příznivé podmínky pro další tvůrčí rozvoj zájmové umělecké činnosti, k němuž první předpoklady vytvořil rok 1948.

JIRÁSKŮV HRONOV SKONČIL

Valeria Sochorovská

Byla jsem na Jiráskově Hronově. Co se mi tam nejvíc líbilo? Například: laskavost hronovských občanů, jejichž pohostinství není profesionální, ale zato perfektní a navíc srdečné, práce přípravného výboru, který letos myslel i na vzdálenost nádraží od středu města, zásobování, služby a konečně i počasí. Příjemná byla setkání se zahradními delegáty, z nichž mnozí přijíždějí do Hronova již po léta a stali se nadšenými propagátory naší země i jejího amatérského divadla. A ze všeho nejvíce se mi líbila přítomnost mládí. Dlouho se tvrdilo, že soubory budou zanikat, protože nemají příliv mladé krve, že mládež holduje beatu a pop music, a pokud chce dělat divadlo, tak jediné po svém. Dnes tomu tak určitě není. Mladých bylo v Hronově všude plno, v hledišti, na jevišti i v Klubu mladých ve Velkém Dřevíči. Tam to nebyla žádná rekreace: dopoledne škola základů divadelního řemesla, odpoledne návštěva představení a večer učené rozpravy.

Nejdůležitější je v Hronově ovšem divadlo. I to mělo letos jaksi omlazený charakter, jak v repertoáru, tak v tvůrčích postupech i v hereckých výkonech. Až na malé výjimky, kdy se souboru nepodařilo vytěžit ze hry víc než holou literu textu, přinesl Hronov v každém představení něco v dobrém smyslu provokativního. Snahu o vrácení zapomenuté hry jevišti, pokus o nový výklad díla, o přepracování hry pro potřeby mládežnického divadla, o čestný zápas s obtížným dramatem. Objevila se tu řada skutečných hereckých talentů i mezi nejmladšími ochotníky. V nejlepší smyslu se tu projevila spolupráce profesionálních divadelníků s ochotníky, nejživěji v inscenaci Gorkého-Brechtovy Matky. J. Černíková jako upravovatelka a J. Vágnér, člen Divadla E. F. Buriana z Prahy, vyšli z potřeb a možností souboru, dali hercům prostor pro tvůrčí práci a vytvořili s nimi silné představení, které živě rezonovalo v hledišti. Zcela právem si odnesla Slánská scéna ze Slaného jednu ze tří rovnocenných cen „za společensky angažovaný tvůrčí pokus“. Individuální ceny si odneslo sedm herců a tři profesionální režiséři. Výsledky 43. Jiráskova Hronova, které v závěru ocenil i ministr kultury ČSR doc. dr. Milan Klusák, CSc., opravňují k nadějím, že hronovské festivaly se nikdy nestanou zkostratělou tradicí, neboť přes všechny omyly a nedostatky byl Jiráskův Hronov tvůrčí.

Mláďá fronta, 15. 8. 1973.

PŘEDSTAVILY SE PRVNÍ SOUBORY

Prvá představení Jiráskova Hronova jednoznačně staví před diváky otázku myšlenkového smyslu textu. Slánská scéna uvedla upravenou Gorkého — Brechtovu Matku. Režisérům Jaroslavu Wágnrovi (herci Divadla E. F. Buriana) a Karlu Vidínskému šlo o to, co nejučiněji podtrhnout ideový záměr předlohy. Středem inscenace je cesta Pelageji Vlasovové za poznáním třídní podstaty společnosti a možnost zaujmout stanovisko. Úprava vypustila řadu Brechtových motivů, zkrátila text. Neztratilo se však to hlavní — jasný smysl výpovědi celého souboru, jednoznačnost myšlenky. Představení zaujalo výkonem Pavly Hoffmannové v titulní roli.

V Hrubínově Křišťálové noci kroměřížského souboru hledal režisér syrovou realitu lidských vztahů a konkrétní společenské zařazení postav. Použil při tom žánr grotesky, který je v tomto případě trochu neobvyklý. Inscenace se tím nevyvarovala na některých místech komediální samoúčelnosti. Také toto představení režíroval profesionální režisér Alois Hajda z Gottwaldova.

Na letošním Hronově se práce profesionálů v režii objevuje velice často. Cenné na tom je to, že nejde o spolupráci náhodnou, ale o jasný záměr, o společné hledání cest, jak zpracovat předlohu úměrně amatérským možnostem s maximálním úsilím o myšlenkový obsah.

V tomto směru nastoupily do práce také diskusní kluby, které vyvrcholí páteční voinou tribunou, kde dojde ke konfrontaci všech nejvýznamnějších přínosů letošního Hronova.

Pochodeň, 7. srpna 1973

pp (Petr Průša)

OHLÉDNUTÍ ZA PŘEHLÍDKOU

V HRONOVĚ

Národní přehlídka amatérského divadla v Hronově, která se uskutečnila ve dnech od 3. do 11. srpna, skončila. Byla to přehlídka výběrová, nesoutěžní. Z devatenácti návrhů vybrala porota repertoár, který vycházel ze společensko-politické motivace letošního Hronova, který byl uspořádán na počest 25. výročí Vítězného února. Neboť Únor je mimo jiné i počátkem nové etapy vývoje amatérského divadla, nového chápání jeho smyslu a významu v rozvoji a formování člověka v socialistické společnosti.

Když vycházíme z těchto hledisek, je zcela logické, že výběr souborů byl ovlivněn

především repertoárem. A musíme konstatovat, že dramaturgie letošního ročníku 43. Jiráskova Hronova zaujala nejen žánrovou pestrostí, ale kvalitou a náročností. Z toho ovšem vyplývá skutečnost, že se souborům buď vůbec příliš nepodařilo, nebo jen z poloviny zvládly odevzdat inscenaci, která by zaujala až už po stránce režijní koncepce (ačkoliv ta by se i tu a tam našla), ale hlavně po stránce herecké a scénografické.

Letošní přehlídka opět ukázala nedostatek tvůrčí fantazie, experimentálního hledačství či odvážných inscenačních pokusů. To není pochopitelně účel hronovských festivalů a vůbec umělecké zájmové činnosti, nicméně je to důvod k zamyšlení pro příští práci našich amatérských souborů. Přestože byla přehlídka nesoutěžní, bylo jako obvykle uděleno množství cen a čestných uznání. Vzhledem k podnětným, společensky účinným a inscenačně poměrně zdařilým dramaturgickým impulsům doporučila porota, v níž tentokrát byli zastoupeni režiséři, divadelní teoretici, kritici a herci, udělit tři rovnocenné ceny. A sice divadelnímu souboru ZK Škoda z Plzně za československou premiéru Gogolových Mrtvých duší, kterou uvedl v náročné dramatinizaci Zd. Hedvábného; dále dramatickému odboru ZK ROH Slaný za společensky angažovaný pokus, hledající v amatérském divadle nové cesty ztvárnění díla Maxima Gorkého a B. Brechta Matka. A konečně divadelnímu ZK ROH Pal — Magneton z Kroměříže za inscenaci současné české dramatiky. Šlo o Křišťálovou noc Františka Hrubína.

Přesto bychom ale mohli mít k jevištnímu zpracování těchto odměněných inscenací mnoho výhrad. Např. Křišťálová noc, v níž profesionální režisér A. Hajda si formou absurdní grotesky dovolil zvýraznit společenskou základnu textu, avšak na druhé straně pracoval až na dvě výjimky s herci, v jejichž silách nebylo ztělesnit postavy ani průměrným způsobem. A snad ani jediné představení nebylo ušetřeno některého ze základních řemeslných divadelnických nedostatků (někde to byla katastrofální řeč, špatná dikace, jinde primitivní chyby v aranžmá apod.), které by se neměly objevovat ani u průměrných ochotnických souborů, natož pak u špičkových, které hrají na Hronově. Poměrně slušné a vyrovnané představení odvedlo Divadlo pro 111 z Českých Budějovic. Byla to v podstatě parafráze na komedii N. Vinnikova Když rozkvete akát. Vzhledem k tomu, že text je slabý, můžeme režisérovi i mladým hercům odpustit konvenční a často laciné nápady, kterými zpestřili tento jevištní tvar estrádního charakteru písničkami.

Lidová demokracie, 17. srpna 1973

ALMANACH 43. JIRÁSKOVA HRONOVA. Sestavil: Václav Vavroušek. Obálka a grafická úprava: Petr Průša. Vydal: Přípravný výbor Jiráskova Hronova spolu s Krajským kulturním střediskem v Hradci Králové jako výroční zprávu pro potřebu národních výborů, společenských organizací a kulturních zařízení.

Náklad: 1 200 ks. Povoleno odb. kult. Vě. KNV pod č. 1595/73 Hronov 1974. Vytiskly: Výchoďočeské tiskárny, provoz Trutnov.